

RENAȘTEREA

FONDATOR: EPISCOP NICOLAE IVAN 1919

Anul XXXIII
Serie nouă
Aprilie
2022

4
(384)

Prețul: 5 lei

EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ A VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

„Bucuria se naște din rugăciune”

„Bucurați-vă pururea. Rugați-vă neîncetat”
(I Tesaloniceni 5, 16-17)

Ln sfânta zi de Paști, unul dintre stihurile învierii, proclamă ritos: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea”¹. Nu este o altă zi mai plină de bucurie și de veselie ca ziua de Paști. Una din cântările slujbei, adresându-se femeilor purtătoare de mir, subliniază și motivul bucuriei: „Veniți de la mormânt, femei bine-vestitoare, și ziceți Sionului: Primește de la noi bunele vestiri de bucurie ale Învierii lui Hristos. Veselește-te, saltă și te bucură, Ierusalime, pe Împăratul-Hristos văzându-L ca pe un mire ieșind din mormânt”². Bucuria este pricinuită de învierea Domnului Hristos din morți și de biruința Lui asupra păcatului și morții.

Părinți care au meditat asupra bucuriilor le împart pe acestea în trei categorii. Începând cu cele mai de jos, care sunt bucuriile păcatului, continuă cu cele mijlocii, care sunt bucuriile curate și sfârșesc cu cele mai de sus, care sunt bucuriile sfinte.

Bucuriile păcatului țin puțin, și anume până când se consumă păcatul. Alcoolicul se simte bine până când e sub influența băuturii, iar apoi rămâne sănătatea zdruncinată. Cei ce folosesc droguri, cât sunt sub influența lor se simt grozav, dar după întrebuițarea lor îndelungată devin niște epave. Și am putea continua cu celelalte patimi care-l subjugă pe om. Bucuriile lor țin foarte puțin, iar urmările lor sunt catastrofale.

Bucuriile curate țin cât o viață de om. Asemenea bucurii are omul care reușește să se realizeze, să aibă o misiune frumoasă, să aibă o familie fericită, să-și vadă copiii crescând sănătoși, să aibă o casă tihnită. Aceste bucurii nu-l părăsesc niciodată cât trăiește, dar merg cu el numai până la mormânt.

Bucuriile sfinte se declanșează pe pământ, ne însoțesc toată viața, dar trec cu noi și în eternitate. Asemenea bucurie este bucuria Sfintelor Paști. O asemenea bucurie au avut femeile mironosițe în dimineața învierii. Pe când se duceau să le spună ucenicilor vestea primită de la înger că Domnul Hristos a înviat „iată Iisus le-a întâmpinat, zicând: Bucurați-vă! Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s-au închinat” (Matei 28, 9).

Sfântul Apostol Pavel leagă aceste bucurii sfinte de rugăciune. „Bucurați-vă pururea. Rugați-vă neîncetat” (I Tesaloniceni 5, 16-17) este îndemnul pe care ni-l face el nouă tuturor. Și nu uităm că acest an este, conform hotărârii Sfântului Sinod, anul omagial al rugăciunii. Fiecare creștin și lumea întreagă au nevoie de rugăciune.

S-au dat multe definiții rugăciunii și rugăciunile sunt de mai multe feluri. În general se vorbește de trei feluri de rugăciuni: rugăciuni de preamărire a lui Dumnezeu, rugăciuni de mulțumire aduse lui Dumnezeu și rugăciuni de cerere adresate lui Dumnezeu. Ordinea naturală aceasta este: rugăciuni de preamărire sau de slavă, rugăciuni de mulțumire și rugăciuni de cerere. Noi, din păcate, de cele mai multe ori facem rugăciuni de cerere.

Am zis că s-au dat multe definiții rugăciunii. Rugăciunea, fiind o lucrare spirituală, a fost numită „plugăria sufletului”. Sfântul Ioan Scărarul, în lucrarea sa de căpetenie – „Scara Raiului” – îi dă o definiție cuprinzătoare: „Rugăciunea este, după însușirea ei, însoțirea și unirea omului și a lui Dumnezeu; iar după lucrare, susținătoarea lumii”³. Așadar, rugăciunea ține lumea.

Rugăciunea trebuie făcută cu credință și stăruință. Mântuitorul Iisus Hristos ne zice: „Aveți credință în Dumnezeu. Adevărat zic vouă că oricine va zice acestui munte: Ridică-te și te aruncă în mare, și nu se va îndoii în inima lui, ci va crede că ceea ce spune se va face, fi-va lui orice va zice” (Marcu 11, 22-23). Sfântul Iacov ne spune că „de este cineva lipsit de înțelepciune, să o ceară de la Dumnezeu, Cel ce dă tuturor fără deosebire și fără înfruntare, și i se va da. Să ceară însă cu credință, fără să aibă nicio îndoială, pentru că cine se îndoiește este asemenea valului mării, mișcat de vânt și aruncat încoace și încolo. Să nu gândească omul acela că va lua ceva de la Dumnezeu” (Iacov 1, 5-7). Așadar, este nevoie de credință, dar, în același timp, și de stăruință. Mântuitorul Iisus Hristos, în Evanghelia după Luca, capitolul XVIII, ne dă ca exemplu pe văduva stăruitoare care l-a determinat pe judecătorul nedrept să-i rezolve pricina.

¹ Slujba Învierii, E.I.B.M.B.O.R., București, 2010, p. 22.

² Ibidem, p. 43.

³ Filocalia 9, E.I.B.M.B.O.R., București, 1980, p. 403.

HRISTOS A ÎNVIAT!

DIN SUMAR:

- Buna Vestire, hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului – **DARIUS ECHIM**.....(p. 2)
- Proorocul Iona și „miza” lui Dumnezeu
 - † **PS BENEDICT BISTRITĂNEANUL**.....(p. 3)
- „Hristos, Paștile nostru” (1 Co 5, 7)
 - **PR. FLORIN-CĂTĂLIN GHÎȚ**.....(p. 3)
- Protopopul George Gotea, septuagenar – **PR. IUSTIN TIRA** (p. 4)
- CINE ESTE IISUS? „Eu sunt învierea și viața” (Ioan 11, 25) (I)
 - **PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ**.....(p. 5)
- Corneliu Albu, un ziarist titrat despre „istoria zbuciumată” a Eparhiei Clujului. Restituiri la Centenar (VIII)
 - **CS III DR. MIRCEA-GHEORGHE ABRUDAN**(p. 4)
- Părtași la Înviere în viața aceasta, conform Sfinților Athoniți Siluan și Sofronie.....(p. 12)

Este cunoscută în mediul monahal întâmplarea cu fratele simpluț și slăbuț în credință care a auzit citindu-se în biserică: „De veți avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: mută-te de aici dincolo, și se va muta” (Matei 17, 20). Chilia lui fiind chiar lângă un munte, care-i ținea atât umbră, cât și răcoare, s-a rugat seara: Doamne, mută muntele acesta mai încolo, ca să am și eu lumină și căldură! Apoi a tras perdeaua la geam și s-a culcat. Dimineața, ridică colțul perdelei și vede că muntele nu s-a mutat. Plin de amărăciune exclamă: știut-am eu că nu se mută! Atâta a fost credința lui.

Apoi, rugăciunea trebuie făcută fiind în pace cu toată lumea: „când stați de vă rugați, iertați orice aveți împotriva cuiva, ca și Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greșelile voastre. Că de nu iertați voi, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu vă va ierta vouă greșelile voastre (Marcu 11, 25-26). Sau, după interpretarea Sfântului Ioan Scărarul, „Când pornești să te înfățișezi înaintea Domnului să-ți fie ție haina sufletului țesută întreagă din firele, mai bine zis din zalele nepomenirii răului”⁴. Iar subliniind calitatea rugăciunii face remarcă că „îndulcesc bucatele, untdelemnul și sarea; întraripează rugăciunea, smerenia și lacrima”⁵.

Din punct de vedere calitativ, rugăciunile noastre trec prin câteva trepte. Prima treaptă o constituie rugăciunea trupului: „Mintea se împrăștie, inima nu încearcă niciun simțământ, nicio bucurie: omul are nevoie de răbdare, de trudă, de sudoare. Totuși, fără să îți seamă de toate acestea, roagă-te”⁶. În timpul rugăciunii trupului îți pot trece prin minte lucruri bune și rele, îți mai adaugi păcate, ai impresia că e o rugăciune timp-pierdut și, totuși, roagă-te!

Treapta a doua este rugăciunea cugetării: „mintea s-a deprins să se reculegă în ceasul rugăciunii, pe care o rostește în întregime fără risipiri”⁷. Treapta a treia la care ajunge rugăciunea este rugăciunea simțirii. Mintea se coboară în inimă, inima se încălzește și grăiește cu toată feroarea către Bunul Dumnezeu. Omul se simte bucuros și fericit, ca-n ziua de Paști „pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim în ea”. Așa că din rugăciune izvorăște bucuria.

Nevoitorii mai pomenesc de încă o treaptă a rugăciunii, care-i mai mult decât o rugăciune, este starea de extaz sau de răpire! Sfântul Apostol Pavel zice, referitor la această măsură a rugăciunii, că „Duhul vine în ajutor slăbiciunii noastre, căci noi nu știm să ne rugăm cum trebuie, ci Însuși Duhul se roagă pentru noi cu suspine negrăite” (Romani 8, 26).

Marea lipsă a omului contemporan este că se roagă puțin. Nici scurtele rugăciuni de acasă, de dimineața și seara, nu le mai face. Cu atât mai puțin participă la rugăciunea obștească de duminică, la Sfânta Liturghie. Or, participarea la Liturghia de duminică și scurtele rugăciuni de dimineața și seara i-ar aduce bucurie sufletului.

Îngăduiți-mi să fiu nostalgic... Sunt Paștile cele frumoase. Înviază Domnul și înviază și amintirile. Îl văd pe preotul copilariei mele călcând pe stele și pe flori. Îl văd departe, îmbrăcat în lumină și flori. Îl văd iluminat, deschizând sfintele uși ale altarului și întinzând făclia cu flacăra zbuciumată strigând cu bucurie: „Veniți de luați lumină!”

Poporul din biserică se mișcă. E freamăt. E ca un codru trezit de vânt. Zeci de brațe ostenite se întind către făclia lui. Toți iau lumină din lumină, toți se bucură, și bucuria și rugăciunea îngemănate coboară cerul pe pământ, iar Domnul păcii, Cel înviat din morți, îi unește într-un gând și într-un cuget.

Această stare de armonie și de pace am dori-o revărsată acum nu numai peste noi, ci în mod special I-o cerem Domnului Hristos pentru cei prinși de un război care nu credeam că se poate ivi în aceste vremuri.

Cât de frumoase sunt Paștile! Ele ne „izbăvesc de întristare”⁸. Paștile le-au umplut de bucurie pe femeile mironosițe și ne umplu și pe noi. Sfântul Ioan Gură de Aur ne cheamă pe toți: „Cei ce ați postit și cei ce n-ați postit, veseliți-vă astăzi. Masa este plină, ospătați-vă toți. Vițelul este mult, nimeni să nu iasă flămând”⁹.

Duhul sărbătoresc cuprinde în ziua de Paști toată făptura, pe oameni și mediul înconjurător. George Coșbuc, cu sensibilitatea-i inegalabilă dă glas acestei stări de fapt: „Și cât e de frumos în sat, / Creștinii vin tăcuți din vale, / Și doi de se-ntâlnesc în cale, / Își zic: Hristos a înviat! / Și râde-atâta sărbătoare, / Pe chipul lor cel ars de soare”¹⁰.

Cuprinși de acest duh sărbătoresc de bucurie și de rugăciune al Sfințelor Paști, vă îmbrățișăm cu sfântă dragoste, vă dorim ca Domnul cel Înviat din morți să vă izbăvească de orice întristare și vă zicem: Hristos a înviat!

Buna Vestire, hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului

Darius Echim

a Praznicul Bunei Vestiri, vineri, 25 martie 2022, a fost sărbătorit hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului. Tot în această zi s-au împlinit 11 ani de când Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a fost întronizat în demnitatea de Arhiepiscop și Mitropolit.

Sărbătoarea Bunei Vestiri are o semnificație aparte pentru Eparhia Clujului, fiind ziua în care, în urmă cu 16 ani, în anul 2006, a fost întronizat primul mitropolit al ei, vrednicul de pomenire Bartolomeu Anania. După trecerea sa la Domnul, în anul 2011, tot într-o zi de 25 martie, a fost instalat Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, ca cel de-al doilea întâistătător al reînființatei Mitropolii de obârșie ștefaniană.

Ajunul hramului

În ajunul Praznicului Bunei Vestiri, joi seara, 24 martie 2022, la Catedrala Mitropolitană, începând cu ora 18:00, Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a oficiat Pavcernița Mare unită cu Litia, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Andrei și a Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul. La finalul slujbei, Părintele Episcop Petroniu a rostit un cuvânt de învățătură, vorbindu-le credincioșilor despre cea mai veche sărbătoare închinată Maicii Domnului.

Praznicul împărătesc

Momentul aniversar a fost marcat la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, unde Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a oficiat Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur unită cu Vecernia, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și, Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhierarul-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmăreanului, alături de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte clerici de la Centrul Eparhial, protopopi din cuprinsul Arhiepiscopiei Clujului, slujitori ai Catedralei Mitropolitane și părinți profesori de la cele două instituții de învățământ teologic din municipiu.

După citirea pericopei evanghelice, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a rostit un cuvânt de învățătură, în cadrul căruia a vorbit despre semnificația și importanța sărbătorii Bunei Vestiri, îndemnându-i pe credincioși să păstreze și să împlinescă învățăturile Bisericii. În acest sens, ierarhul arădean a spus că „Maica Domnului este pildă de ascultare și urmare”.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Catedralei Mitropolitane, dirijat de părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran”.

11 ani de slujire ca Mitropolit

La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a mulțumit lui Dumnezeu pentru toate darurile revărsate asupra sa și a credincioșilor încredințați spre păstorie, precum și tuturor celor prezenți la hram. De asemenea, a subliniat importanța locală a praznicului Bunei Vestiri și i-a felicitat pe polițiștii români cu prilejul Zilei Poliției Române și aniversării a 200 de ani de atestare documentară.

„E importantă Buna Vestire în toată creștinătatea, dar în ceea ce ne privește pe noi, sărbătoarea a căpătat o dimensiune specială. Așa a rânduit Dumnezeu, ca în anul 2006, de Buna Vestire, să fie întronizat Mitropolitul Bartolomeu, iar peste ani, când Vlădica Bartolomeu s-a mutat la Domnul, în 2011, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și pe mine m-a întronizat tot într-o zi de Buna Vestire. Prin urmare, sentimental, pentru noi sărbătoarea capătă o dimensiune aparte”, a subliniat ÎPS Andrei.

Apoi, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul i-a transmis Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei urările din partea Sinodului Mitropolitan, a clerului și credincioșilor din cuprinsul Eparhiei. Totodată, în semn de prețuire și recunoștință, i-a oferit un aranjament floral.

Conform Episcopului-vicar Benedict, semnificația primordială a sărbătorii Bunei Vestiri se suprapune foarte bine peste semnificația specifică pe care această zi o are în Mitropolia Clujului.

„Chemarea continuă cu o alegere în momentul în care omul, asemenea Fecioarei Maria, îi spune «da» lui Dumnezeu. Părintele nostru Mitropolit i-a spus «da» lui Dumnezeu, iar această chemare - concretizată în alegere - se confirmă în toată lucrarea cea frumoasă care s-a desfășurat pe parcursul celor 11 ani de muncă truditoare, de sânguină, de rugăciune și, până la urmă - cred că cel mai important lucru - de îmbrățișare părintească, de care am beneficiat cu toții în acești ani. Noi, episcopii din Sinodul Mitropolitan, părinții, monahii și toți credincioșii din Eparhia noastră, la ceas aniversar, îl rugăm pe Domnul Hristos, ca pe Părintele nostru Mitropolit Andrei să-l păzească în pace, întreg, în cinste, sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântului adevărului Său, întru mulți ani de acum înainte”, a spus PS Benedict.

La slujbă au asistat și Preasfințitul Părinte Claudiu, Episcopul greco-catolic de Cluj-Gherla, numeroși credincioși clujeni, oficialități militare și civile, oameni de cultură și reprezentanți ai instituțiilor publice din județele Cluj și Bistrița-Năsăud. Mulți din cei prezenți au asistat la Sfânta Liturghie în fața Catedralei din Piața Avram Iancu, rugându-se alături de clerici pentru cei aflați în necazuri și suferințe, pentru pacea lumii și pentru încetarea războiului din Ucraina.

Distincții

În ziua Bunei Vestiri, Mitropolitul Andrei a oferit două distincții. Arhiepiscopul Timotei a primit, la finalul slujbei din Catedrală, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru arhieriei, cu engolpion și cruce pectorală; iar în după-amiaza zilei, în fața Teatrului Național „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca, la manifestările prilejuite de Ziua Poliției Române și aniversării a 200 de ani de atestare documentară a Poliției Române, ierarhul i-a oferit șefului Inspectoratului de Poliție Județean Cluj, comisar șef de poliție Mircea Ion Rus, „Crucea Transilvană” pentru mirenii, cea mai înaltă distincție a Mitropoliei Clujului.

⁴ Ibidem, p. 404.

⁵ Ibidem, p. 406.

⁶ Sbornicul. Culegere despre rugăciunea lui Iisus, Episcopia Alba Iuliei, 1993, pg. 24.

⁷ Ibidem.

⁸ Slujba Învierii, p. 43.

⁹ Ibidem, p. 46.

¹⁰ GEORGE COȘBUC, Poezii, Editura Steaua Nordului, Constanța, 2007, p. 171.

† **BENEDICT Bistrițeanul**

Episcop-vicar al

Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Proorocul Iona și „miza” lui Dumnezeu

 hipul proorocului Iona și itinerariul său au fascinat în istorie și continuă să suscite interes major și în contemporaneitate. De numele său se leagă o carte scurtă a Vechiului Testament cu doar patru capitole, însă este pomenit în mai multe locuri, având ca sursă acest text care-i poartă numele – 4 Regi 14, 25, Tobit 14, 4-8, Matei 12, 39-41; 16, 4, Luca 11, 29-32. Dar apare și în zona artelor – ne gândim la celebra pictură a lui Michelangelo din Capela Sixtină, sau în literatură – tragedia semnată de Marin Sorescu. Însă, și mai important, este temă frecventă în iconografia liturgică. În unele comunități ortodoxe orientale, proorocul Iona îi este dedicat și un post de trei zile numit și „Postul Ninivei / Postul din Ninive”. Din aceste exemple, putem identifica trei însușiri fundamentale care-l însoțesc și-l individualizează – comunicare esențializată, indicată de dimensiunea restrânsă a textului propriu-zis și a mențiunilor puține și lapidare ulterior despre el în textul Scripturii, dar, mai ales, de intervențiile sale scurte și directe în narațiunea cărții; este o personalitate paradigmatică, întrucât îl exprimă pe om, dincolo de chemarea lui, în vulnerabilitate, limitat în înțelegere și timorat în fața provocărilor și, mai ales, a acceptării unei logici care nu se desfășoară în cadrele imediate ale rațiunii și justiției umane; și, în al treilea rând, este semnul întâlnirilor fericite – dintre Vechiul și Noul Legământ, dintre Teologie și literatură sau Arte, dintre pământesc și ceresc, dintre fărâdelege și virtute, dintre om și Dumnezeu. Acest ultim sens este cel care ne generează un spațiu generos pentru o lectură spiritual-anagogică, în itinerariul spiritual cu sursă vetero-testamentară pe care ni l-am propus cu timp în urmă.

Legat de biografia sa, potrivit tradiției și sinaxarului din 21 septembrie, Iona este fiul văduvei din Sarepta Sidonului, înviat de Proorocul Ilie. Face parte din cei doisprezece profeți mari și este pomenit de Însuși Mântuitorului cu referire la „semnul Învierii”, pe care-l va revela în propria Sa viață.

Cartea lui Iona este despre vocația proorocului, dar este, mai ales, despre lucrarea lui Dumnezeu, prin el, în lume. Icoana lui Dumnezeu descoperită în această narațiune are în centru concluzia: „Atunci Dumnezeu a văzut faptele lor cele de pocăință, că s-au întors din căile lor cele rele. Și i-a părut rău Domnului de prezicerile de rău pe care li le făcuse și nu le-a împlinit” (Iona 3, 10). Acesta este punctul de plecare pentru înțelegerea duhovnicească a acestei cărți. Pe scurt, Iona primește poruncă de la Dumnezeu să profetească distrugerea cetății Ninive din pricina fărâdelegilor săvârșite de locuitorii acesteia. Refuză să facă acest lucru și pleacă în direcția opusă, imbarcându-se pe o corabie spre Tars. Se iscă o furtună puternică și Iona este aflat vinovat pentru această întâmplare. Este aruncat peste bord și urgia mării încetează. Dumnezeu îi poruncește unui pește uriaș, un chit, să-l înghită. După trei zile este aruncat afară din pânțele și, în cele din urmă, acesta anunță pedeapsa divină în termen de patru zile de zile asupra orașului Ninive. Spre surprinderea lui, toți cei ai cetății se pocăiesc și Dumnezeu cruță cetatea. Finalul relației ni-l arată pe Iona trist, de vreme ce profeția nu s-a adeverit, Dumnezeu fiind milostiv cu acest popor. Așadar, efortul său a fost unul în zadar. Pentru mângâierea lui, Dumnezeu face să crească un vrej deasupra capului, care să-i țină umbră, însă acesta rezistă doar o zi. Și Iona din nou cade în mâhnire. Cartea se încheie cu o interogație retorică: „Tu ți-ai făcut necaz pentru acest vrej pentru care nu te-ai trudit și nici nu l-ai crescut, care și-a luat ființă într-o noapte și într-alta a pierit! Dar Mie cum să nu-Mi fie milă de cetatea cea mare a Ninivei cu mai mult de o sută douăzeci de mii de oameni, care nu știu să deosebească dreapta de stânga lor, și cu un mare număr de dobitoace?” (Iona 4, 10-11)

Se vede din această narațiune că Iona însuși a fost „miza” lui Dumnezeu. Avea de salvat o cetate, un popor, și acest lucru, paradoxal, printr-un om vizibil fricos, imprevizibil, mândru și excesiv preocupat de sine, de poziția și de imaginea lui. Însă, peste toate acestea, se arată alegerea pe care o face Dumnezeu cu el, aparent, fără să intuim anumite motive imediate și, mai ales, cu insistență și împotriva unor evidențe de comportament. Iona, prooroc al celui Preaînalt, era cel care trebuia să proclame înaintea ninivitenilor adevărul lui Dumnezeu și să-i cheme pe aceștia la calea Lui cea

dreaptă. Dumnezeu chiar „îl silește” (Luca 14,23) să-și împlinească misiunea. Avea de făcut o înviere colectivă, și acest lucru prin el. De fapt, întreaga istorie a omului în fața lui Dumnezeu se desfășoară ca o permanentă chemare la viață și o succesiune nesfârșită de învieri până la Învierea lui Hristos.

Iona, pe linie etimologică, este „porumbelul” binevestitor al învierii ninivitenilor și fără să își dorească, de vreme ce dragostea și milostenia împreună fac numele lui Dumnezeu. Și această veste bună îi are în vedere pe toți, chiar și pe cei potrivnici, cetatea Ninive fiind asociată năvălitorilor asirieni. „Metodologia” lui Dumnezeu rămâne un permanent scandal pentru om, El caută să îi învieze mai ales pe cei păcătoși, care au greșit mult și au nevoie de iertare. Și mai înțelegem un lucru, păcatul greu poate să genereze o pocăință pe măsură, tocmai datorită poverii. În plus, poate să îi antreneze pe toți, într-o lucrare colectivă și o colaborare „eficientă” cu Dumnezeu, de la cel mai mic la cel mai mare. Câștigul era maxim, convertirea întregului popor. Era vorba de o lucrare, a lui Dumnezeu prin alesul Său, dar și de o intuiție, susținută de cuvântul profetic, din partea locuitorilor, aplicată imediat și concret – Dumnezeu chiar și pe mine/ noi poate să mă/ ne ierte. Avem nevoie de iertare. De aici începe învierea. Și de aici se deschide biografia lui Iona, ca semn al Învierii.

Iona îl anunță și îl prefigurează pe Hristos, în moartea și Învierea Sa. Cele trei zile în pânțele chitului vorbesc despre moartea și pogorârea Lui la iad. Hristos Însuși confirmă acest lucru: „Atunci I-au răspuns unii dintre cărturari și farisei, zicând: Învățătorule, voim să vedem de la Tine un semn. Iar El, răspunzând, le-a zis: Neam viclean și desfrânat cere semn, dar semn nu i se va da, decât semnul lui Iona proorocul. Că precum a fost Iona în pânțele chitului trei zile și trei nopți, așa va fi și Fiul Omului în inima pământului trei zile și trei nopți” (Matei 12, 38-40). Același lucru se afirmă, în limbaj poetic, în irmosul al șaselea din Canonul Învierii: „Pogorâtu-te-ai întru cele mai de jos ale pământului, și ai sfărâmat încuietorile cele veșnice care țineau pe cei legați, Hristoase. Și a treia zi, precum Iona din chit, ai înviat din mormânt”¹. Același lucru este exprimat de Sfântul Ioan Gură de Aur din care voi cita un fragment: „Nu le-a spus pe față că va învia. Ar fi râs de El. A lăsat să se înțeleagă asta, pentru ca ei să creadă că Domnul știa mai înainte de învierea Sa. Că fariseii știau într-adevăr că Domnul va învia se vede de acolo că au spus lui Pilat: Amăgitorul Acela a spus încă pe când era viu: După trei zile voi învia (Matei 27, 3)... Moartea Lui nu este adevărată numai prin răstignirea pe cruce, nici numai prin faptul că toți au văzut că Și-a dat duhul, ci și prin timpul zilelor cât a stat în mormânt... Din pricina aceasta Domnul numește moartea Sa: semn. Dacă n-ar fi fost răstignit, n-ar fi fost dat semnul. De aceea, citează simbolul, pe Iona, ca să fie crezut adevărul. Spune-mi, închipuire a fost șederea lui Iona în pânțele chitului? N-o poți spune! Prin urmare n-a fost închipuire nici șederea lui Hristos în inima pământului. Că nu e cu puțință ca simbolul să fie adevăr, iar adevărul, închipuire”².

În mentalitatea iudaică semnul era garanția sigură pentru credințioșii unui legământ, pe modelul curcubeului lui Noe, tăierea împrejur a lui Avram sau Tablele Legii ale lui Moise. În termenii nupțial, se cerea semn din partea Mirelui, inelul de logodnă, garanție pentru nunta care urma să se întâmple la întoarcere. În cazul acesta, Hristos Însuși era semnul, (Îm)plinitorul Vechiului Legământ. Învierea Lui urma să fie semnul, garanția, inelul învierii noastre.

În contextul celor afirmate mai sus, putem trage două concluzii de nuanță spirituală, într-o lectură personală. Proorocul Iona și narațiunea care-l însoțește biografia dau mărturie despre o lectură luminoasă și optimistă a istoriei din perspectiva lui Dumnezeu. El este cel care, în decursul timpului, într-o repetiție neîntreruptă, îl caută pe om pentru ca să-l facă să-și dorească învierea, să o caute și să se bucure de ea. Oricât de căzut ar fi omul, oricât de decăzută ar fi lumea, este loc de pocăință și semn de iertare, de înviere. Și acest mesaj capătă semnificație sporită în vremea noastră, peste care se suprapune consistent o „cultură a morții” cu care ni se cere să ne obișnuim: pandemie, război sau alte forme.

Lectura acestei cărți se poate constitui într-o bună veste a Învierii personale și colective. Însă rămâne vizibil caracterul său anticipator, în posibilă derulare, ca semn al colaborării. De aceea, ne provoacă la exercițiul unei învieri progresive în spațiul vieții personale, prin trezvie și consecvență, în așteptarea Învierii universale. Este atenționarea făcută lui Iona: „Pentru ce dormi? Scoală-te și strigă către Dumnezeul tău, poate El Își va aduce aminte de noi, ca să nu pierim!” (Iona 1, 6), anunțată și de Sfântul Pavel: „Deșteaptă-te cel ce dormi și te scoală din morți și te va lumina Hristos” (Efeseni 5, 14), și repetată cu apăs de Sfântul Andrei Criteanul în Canonul cel Mare: „Suflete al meu, Suflete al meu, Scoală-te, pentru ce dormi? Sfârșitul se apropie și te vei tulbura. Ci te deșteaptă ca sa se milostivească spre tine Hristos-Dumnezeu, Care pretutindena este și toate le plinește”³. Noi suntem chemați să facem parte din Legământul Învierii, prin semnul lui Iona, ca alternativă la „o cultură a morții” contemporane. În noaptea de Paști și în fiecare zi tainic auzim: *Veniți de luați Înviere...*

¹ Penticostar, București, EIBMBOR, 2012, p. 18.

² Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omiliile la Matei (Omilia XLIII, I-II)*, în *PSB 23*, București, EIBMBOR, 1994, p. 510.

³ *Triod*, București, EIBMBOR, 2010, p. 424.

**„Hristos, Paștile nostru”
(1 Co 5, 7)**

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

 emeiul credinței noastre în învierea tuturor oamenilor este Învierea din morți a Dumnezeu-Omului Iisus Hristos, iar praznicul central al Paștilor în Biserica Ortodoxă este izvor de lumină și bucurie negrăite, trăite de credincioși după o perioadă de pregătire prin post, rugăciune de pocăință mai intensă și milostenie.

În Sfânta Scriptură nu se spune că Hristos „S-a înviat pe Sine”, ci că anume însuși Dumnezeu... L-a înviat pe El din moarte, și I-a dat Lui slavă (1 Pt 1, 21)¹, căci Însuși Hristos a zis: „Dacă mărturisesc Eu pentru Mine, mărturia Mea nu este adevărată. Altul este Cel ce mărturisește despre Mine...” (In 5, 31-32).

Cu toții împărtășim nădejdea că și noi, la vremea rânduită de Domnul, vom învia pentru viața veșnică. Prin aceasta, de la părtășia la înviere nu este exclus nimeni, ci de ea se vor învrednici cu toții, chiar dacă „cei care au făcut cele bune, spre învierea vieții, iar cei care au făcut cele rele, spre învierea osândeii” (In 5, 29). Numai ea, viața cea veșnică așteptată - după cum mărturisim în Crez, „Aștept învierea morților...” -, este adevărata viață, trăită încă de aici. Primirea realității morții și învierii echivalează cu respingerea exclusivității a acestei lumi ca ultimă realitate și a valorii ei.

Perioada de pocăință într-o iertare a păcatelor, care precede Paștile, nu este doar o presupuziție a celebrării după cuviință a Învierii lui Hristos, ci și un efect al ei: „Și a zis lor: că așa este scris și așa trebuia să pătimească Hristos, și a treia zi să învieze din morți, și să se propovăduiască în numele Lui pocăința și iertarea păcatelor în toate neamurile” (Lc 24, 46-47).

Dar Paștile Hristos nu sunt doar un eveniment istoric, care a avut loc în mod real în trecut prin ridicarea din mormânt a sufletului reunit cu trupul lui Hristos înviat, în unire neschimbată cu firea dumnezeiască în persoana veșnică a Fiului lui Dumnezeu Mântuitorul, odată pentru totdeauna și pentru toți oamenii, și nici doar un eveniment eshatologic, ca înviere de obște într-o Înviere a lui Hristos a tuturor, ci Sfinții Părinți ai Bisericii vorbesc despre o înviere duhovnicească a omului încă din această viață pământească în Hristos și definesc eliberarea de patimi sau nepățimirea (gr. ἀπάθεια) ca „înviere a sufletului care precede pe cea a trupului”².

Omul e chemat a cunoaște ființial și încă din această viață pe Hristos întru veșnicie (cf. In 17, 3) și „puterea învierii Lui” (Flp 3, 10). „Că de vreme ce împreună odrășliți ne-am făcut cu asemănarea morții Lui (duhovnicește), vom fi părtași și învierii Lui” (Rm 6, 5): „Ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase, astăzi mă ridic împreună cu Tine, Cel ce ai înviat. Răstignitu-m-am ieri împreună cu Tine; Însuși mă preamărește, Mântuitorule, întru Împărăția Ta”³.

Lucrarea slujitoare a Bisericii constă în învierea sufletelor moarte în păcate și patimi prin primirea morții venite prin suferință, necazuri și încercări și întoarcerea către Dumnezeul Tatăl, precum fiul risipitor, care „pierdut era și s-a aflat, mort era și-a înviat” (Lc 15, 24, 32). Marele Ioan Scărarul încheie minunatul său cuvânt „Despre întreaga-cugetare” (al XV-lea) astfel: cel care încă fiind în trup a primit cinstea biruinței prin înfrânare, acela „deși a murit a fost înviat, pentru a i se răsplăti astfel strădania întru păstrarea fecioriei”⁴ și cunoscând în acest chip încă de aici începutul nesticăciunii ce va să fie.

La Paști, Biserica întregă cântă: „Să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos strălucind, cu neapropiata lumină a Învierii”⁵. Atunci când săvârșește liturgia Sfântului Vasile cel Mare, preotul rostește în taină la sfârșitul acesteia cuvintele: „Văzut-am chipul Învierii Tale, umplutu-ne-am de viața Ta cea nesfârșită”⁶. Această vedere a luminii dumnezeiești a Învierii este țelul întregii vieți duhovnicești, după cum știi și toți cei care, chiar fără să vadă (cf. In 20, 29), se nevoiesc într-o fericire credinței în Înviere.

¹ A se vedea și Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Cartea a 3-a, cap. 17, Ed. Scripta, București, 1993, pp. 132-133.

² Ioan Scărarul, *Scara raiului*, Cuvântul XXIX, 4, Amarcord, Timișoara, 1994, p. 510.

³ Cântarea a III-a, 3, a *Canonului Învierii* al Sfântului Ioan Damaschin, cf. *Služba Învierii*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, p. 27.

⁴ *Idem*, Cuvântul XV: *Despre puritatea cea nesticăcioasă pe care o dobândesc oamenii cei stricăcioși prin osteneți și sudori și despre înfrânare*, p. 324.

⁵ Cântarea a II-a, 2, a *Canonului Învierii*, *idem*, p. 26.

⁶ Cuvinte din rugăciunea de taină pe care preotul o rostește la Proscomidia, după ce a citit înainte Rugăciunea Amvonului, cf. *Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000, p. 255.

Arhiepiscopia Clujului a trimis peste 150 de tone de ajutoare în Ucraina, în valoare de aproximativ 2 milioane lei

Darius Echim

Lentru a veni în sprijinul persoanelor ucrainene afectate în mod direct de războiul din țara vecină, la îndemnul și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului a inițiat o campanie umanitară care a constat în colectarea a peste 150 de tone de alimente neperisabile și produse de igienă, în valoare estimată de 1,65 milioane lei, precum și medicamente și materiale tehnico-sanitare de prim ajutor, în valoare de aproximativ 350.000 de lei.

În urma acestei campanii, joi dimineața, 10 martie 2022, un convoi umanitar, format din 16 mijloace de transport (tiruri, camioane și autoutilitare), a pornit spre Rădăuți, pentru a preda ajutoarele adunate Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, a asigurat transferul acestora dincolo de graniță, în Ucraina.

Convoitul a pornit din Bistrița, acolo unde s-au întâlnit reprezentanții celor nouă protopopiate și voluntarii implicați în această acțiune umanitară. Înainte de a porni la drum, Părintele Mitropolit Andrei i-a binecuvântat pe toți cei implicați și i-a felicitat pentru că pun în aplicare faptele milei creștine și își ajută aproapele aflat în nevoie. Totodată, le-a mulțumit credincioșilor pentru donațiile făcute cu mărinimie, iar șoferilor le-a împărțit cărți duhovnicești.

Campania umanitară a fost realizată la nivelul parohiilor din cele nouă protopopiate ale Arhiepiscopiei Clujului, din județele Cluj și Bistrița-Năsăud. De asemenea, colecta de medicamente și materiale tehnico-sanitare de prim ajutor a fost centralizată la cele două centre de colectare puse la dispoziție în fiecare județ: Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” Cluj-Napoca, strada Fabricii de Zahăr, nr. 49-51, pentru județul Cluj, și Asociația „Filantropia Ortodoxă” Bistrița, Piața Unirii, nr. 9, pentru județul Bistrița-Năsăud.

În vederea acoperirii celor mai stringente nevoi, au fost colectate doar următoarele produse: bandaje elastice; soluții antiseptice; pansamente pentru arsuri; pantenol; clorură de sodiu 0,9%, recipient de plastic 100/200 ml; plasturi toracici ocluzivi; catetere 16-18 G; bandaje hemostatice; fiole de acid tranexamic; tourniquet hemostatic tip CAT; bandaj tip Israel; fașă elastic autoadezivă; mănuși chirurgicale; antipiretice; insulină; antibiotice; plicuri efervescente pentru răceală și gripă; antihipertensive; lapte praf sugari; scutece copii și adulți; apă oxigenată; betadină; soluție Ringer; seringi 2/5/10/20 ml și truse perfuzie.

Transportul produselor colectate a fost asigurat de fiecare Protopopiat și a fost însoțit de cei nouă protopopi până la destinația finală – Centrul de colectare din cadrul Așezământului de copii „Sfântul Ierarh Leontie” de la Rădăuți. Prin intermediul Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, vineri, 11 martie, produsele colectate au fost trimise în zona de conflict. Această colectă se adaugă acțiunilor deja derulate în Eparhia Clujului, menite să sprijine victimele războiului din Ucraina.

Întreaga lucrare social-filantropică a fost organizată prin intermediul Sectorului social-filantropic și misionar al Eparhiei Clujului, coordonat de consilierul misionar-social Iustin Liciniu Câmpean.

Până în prezent, Arhiepiscopia Clujului a oferit, în mod gratuit, cazare și masă pentru 110 refugiați, în continuare având disponibile peste 250 de locuri de cazare, care pot fi suplimentate în caz de nevoie.

De asemenea, în urma numeroaselor solicitări venite din partea credincioșilor care doresc să se implice în sprijinirea victimelor de război și a refugiaților ucraineni, Arhiepiscopia Clujului pune la dispoziție un cont bancar dedicat acestei cauze, deschis la Banca Transilvania: RO03BTRL01301205P1291803 (LEI) și RO07BTRL01304205P12918XX (EURO).

Primirea convoiului la Rădăuți

În după-amiaza zilei de 10 martie 2022, la Așezământul „Sfântul Ierarh Leontie”, delegația Arhiepiscopiei Clujului a fost întâmpinată de reprezentanții Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților. Totodată, au fost prezenți voluntari, clerici și mireni din protopopiatele Eparhiei Sucevei, veniți pentru a descărca produsele colectate în cadrul protopopiatelor din județele Cluj și Bistrița-Năsăud și pentru a le încărca în tirurile pe care Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților le-a pregătit pentru convoiul umanitar care a plecat spre Ucraina vineri, 11 martie, potrivit Irinei Ursachi, corespondent de presă al Arhiepiscopiei Sucevei. Alături de ajutoarele umanitare trimise de eparhia clujeană s-au adăugat și ajutoarele colectate (50 de tone) de Arhiepiscopia Sucevei, în total peste 200 de tone.

Protopopul George Gotea, septuagenar

Pr. Iustin Tira

In urmă cu ceva vreme, mai precis pe 18 decembrie 2021, a intrat în rândul septuagenarilor și protopopul George Gotea, astăzi un venerabil preot pensionar. Poate și pentru faptul că ne știm din adolescență, colegi de clasă la Seminarul Teologic din Cluj, și apoi de an la Institutul Teologic din Sibiu, mi se pare că, și în cazul lui, cifra 70 de ani la care a ajuns nu este altceva decât o unitate de măsură a timpului parcurs de la naștere și până la momentul aniversării. În rest, nu pare a se fi schimbat mare lucru. Și pentru că pomeneam de anii de Seminar, îmi aduc aminte nu numai că era mereu între cei foarte buni la învățătură și cântare bisericească, ci și că era printre puținii colegi pe care îl vizita tatăl său, pe nume Istrate, uneori îmbrăcat în frumoasele straie populare de pe valea Șieului Bistriței. Portul strămoșesc era pus în valoare și de către

cel ce-l purta cu acea solemnitate neostentativă, așa cum făceau toți țărani de viță veche. Eu, care veneam dintr-o altă zonă a Ardealului, priveam cu admirație un astfel de român din zona Bistriței. Mi se părea că este asemenea unui tablou după poeziile lui George Coșbuc.

Anii de școală au trecut repede (deși atunci ni se părea că trec greu), iar în vara anului 1975, după licență, a început următoarea etapă a vieții, preoția și pastorația. După căsătoria cu frumoasa domnișoară Monica-Carmen Brehaița, asistentă medicală, fiica preotesei Lucia și a preotului Ioan Brehaița, de praznicul Schimbării la Față din anul 1975 a fost hirotonit într-un preot de către arhiepiscopul Teofil Herineanu pe seama parohiei Copăceni, protopopiatul Turda, județul Cluj. A fost numit la o parohie de frunte a zonei, pentru că vlădicul Teofil, pe temeiul rezultatelor foarte bune la studii și excepționale la purtare, îl considera un tânăr de viitor pentru slujirea preoțească. Așteptările Chiriarhului au devenit în scurt timp certitudine, fapt pentru care, pe data de 1 august 1977 a fost numit secretar al protopopiatului Turda, iar pe data de 1 mai 1982 avea să fie transferat ca preot-paroh al parohiei Turda I – Catedrală, slujire pe care o va împlini cu vrednicie vreme de 38 de ani, adică până pe data de 1 noiembrie 2020, când și-a încetat activitatea prin pensionare, la limita de vârstă. De fapt preoția lui se împletește armonios cu istoria Catedralei din Turda din ultimii aproape 40 de ani.

Talanții dăruți de Părintele Ceresc, șlefuiți în cei nouă ani de școală teologică și completați cu conștiința repsonsabilității slujirii la Altarul Bisericii lui Hristos, au făcut ca preoția părintelui George Gotea să rodească cu folos în viața religios-morală a comunității parohiale a Catedralei, așa cum fuse ziditoare și pentru credincioșii din Copăceni.

Pe lângă activitatea pastoral-misionară și liturgică, împreună cu colegul și prietenul său preotul Octavian Băieșu, un alt slujitor de elită al Bisericii străbune, a desfășurat o consistentă activitate edilitar-gospodărească. S-au executat lucrări ample de reparații și restaurare a exteriorului Catedralei, iar în anul 1986 a interiorului acesteia, inclusiv pictura, foarte frumoasă, executată, într-o tehnică

specială, de către pictorul bisericesc Gheorghe Belizarie din Pitești. În această lucrare s-a decoperat și pus în lumină și portretul regelui Carol al II-lea. Restaurarea picturii s-a făcut de către pictorul bisericesc Dimitrie Bănică. Tot în lucrarea edilitar-gospodărească se înscrie și construirea unei noi case parohiale, cu două apartamente, în imediata vecinătate a Catedralei.

Cu data de 1 martie 1990, arhiepiscopul Teofil Herineanu i-a încredințat responsabilitatea de protopop al protopopiatului Turda. Vreme de 14 ani, adică până pe data de 1 octombrie 2004, a condus cu destoinicie, cu implicare și totală dăruire protopopiatul Turda. În pofida vremurilor tulburi și instabile, a atacurilor de tot felul la adresa Bisericii și parohiilor ortodoxe, a reușit, împreună cu preoții, să mențină dreaptă corabia. Pentru acele vremuri, este o adevărată performanță.

O componentă foarte importantă de administrație bisericească a acelor vremuri, a fost și reorganizarea structurii parohiilor din mediul urban prin înființarea de noi parohii și construirea de noi biserici. Prin stăruința bine chibzuită și insistență a protopopului George Gotea s-a restructurat întreaga hartă a parohiilor ortodoxe din cele

doă municipii: Turda și Câmpia Turzii, prin înființarea de noi parohii și construirea de noi biserici, în așa fel încât să fie cât mai bine și echilibrat acoperite din punct de vedere liturgic. A fost de asemenea implicat în reintroducerea disciplinei Religie în școlile de stat, a preotului în spitale și a acțiunilor social-filantropice și culturale a parohiilor din cele două municipii și nu numai. Faptul că, după anul 2004 și până astăzi, nu s-au impus decât mici ajustări și completări la ceea ce s-a făcut în aria protopopiatului vreme de 14 ani, este confirmarea că acțiunile protopopului George Gotea, au fost bine gândite și așezate în rânduiala care să le facă foloșoare pe termen lung.

De-a lungul timpului, pentru lucrarea preoțească și pentru cea din administrația bisericească, i s-au acordat și distincții: „iconom” și „iconom stavrofor” de către arhiepiscopul Teofil, precum și „Crucea Transilvană” de către Părintele Mitropolit Andrei.

În toți acești peste 45 de ani de preoție și 14 ani de protopopiat, a fost susținut, ajutat și înțelept sfătuit de către preoteasa Monica, căreia cred că i s-ar cuveni chiar mai multe distincții decât cele pe care le-a primit protopopul. Așa cum li s-ar cuveni multor preotese.

Bucuria slujirii preoțești îi este îmbogățită de familia cu care l-a binecuvântat Dumnezeu: preoteasa Monica, astăzi o fericită și foarte ocupată bunică, fiica Lucia-Monica, lector universitar dr. în cadrul Facultății de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor a Universității Babeș-Bolyai, cu soțul ei Mircea Scorțar și copiii lor, Irina și Paul, și fiica Anca, avocat, cu soțul ei Florin Șteopan și copiii lor: Tudor, Sorina și Ștefan. Și pentru ei am scris rândurile de mai sus despre preotul și protopopul George Gotea.

Cum Cel ce pe toate le chivernisește a rânduit ca anii preoției de după pensionare să-i petrecem slujind la același Sfânt Altar, cel al bisericii parohiale „Sfântul Dimitrie cel Nou” din cartierul Gheorgheni, în încheierea scurtei evocări, îi spun și lui (ceea ce repet mereu și pentru mine) spusele a doi înțelepți. Cea dintâi: „Nu putem opri timpul, dar ne putem bucura din plin de fiecare clipă”; iar cea de-a doua: „Cea mai mare comoară este să știi să fii fericit cu puțin fiindcă puținul nu-ți va lipsi niciodată”.

CINE ESTE IISUS? „Eu sunt învierea și viața” (Ioan 11, 25) - Partea I -

Pr. prof. univ. Stelian Tofană

Preliminarii

Episodul, prin excelență, în care Iisus Hristos se proclamă pe Sine ca fiind „învierea și viața” este cel al învierii lui Lazăr. Minunea învierii lui Lazăr conchide teologic semnificația tuturor celorlalte „minuni-semne” relatate în prima parte a Evangheliei după Ioan (cap. 1-11) și inaugurează taina slavei, sau a preamăririi lui Iisus, exprimată în partea a doua a Evangheliei (cap. 12-21).¹ Miracolul în sine este relatat în doar două versete (In. 11, 43-44), dar cadrul narativ, care scoate la iveală semnificația lui simbolică, cuprinde întreg conținutul capitolelor 11 și 12 ale Evangheliei a IV-a.

Această a doua parte (cap. 12-21), privită în ansamblul Evangheliei, are un scop bine conturat: introducerea destinațiilor ei în întreg misterul preamăririi lui Iisus, care culminează, în mod paradoxal, în viziunea Evanghelistului, în pătimirile și moartea de pe cruce. Așadar, capitolele 11-12, care împart, oarecum, Evanghelia în două, nu formează o concluzie a primei părți, numită de către specialiști și „cartea semnelor”, adică a minunilor descrise și care comportă în ele însele o profundă semnificație spirituală, ci constituie o adevărată „introducere”, firească și logică, la „cartea slavei”, adică la a doua parte a Evangheliei.

Ilustrativ, din acest punct de vedere, este faptul că Ioan înlocuiește, în structura narativ-anticipativă a Patimilor, toate predicțiile lui Iisus despre suferința Sa, prezente în Evangheliile sinoptice, cu trei afirmații despre „Fiul Omului înălțat” (cf. In. 3, 14; 8, 28; 12, 31-32), care, în mod paradoxal, exprimă în viziunea sa, ideea că pătimirile lui Iisus, dimpreună cu Învierea, reprezintă supremul act al preamăririi Sale. Din această perspectivă, în Evanghelia după Ioan, toate actele vieții lui Iisus, care culminează în moartea Sa, sunt înfățișate și înțelese și ca evenimente ale Învierii. Învierea, în sine, devine, astfel, momentul final al „dramei slavei” lui Hristos.

În tot acest cadru de relatare a „minunilor-semne”, episodul învierii lui Lazăr constituie apogeul definirii lui Iisus ca Dumnezeu atotputernic, izvor al vieții și stăpân peste moarte, fapt care reiese cât se poate de evident din dubla minune a evenimentului: învierea propriu-zisă și ieșirea din mormânt a celui înviat, într-un mod care sfidează orice logică, și anume, legat la mâini și la picioare. Iată ce scrie Evanghelistul: „Și zicând acestea, a strigat cu glas mare: „Lazăre, vino afară!” Și a ieșit mortul, legat la picioare și la mâini cu fâșii de pânză; și fața lui era înfășurată cu maramă” (cf. In. 11, 43-44). Toată semnificația consecințelor anastaseice ale minunii stă tocmai în acest detaliu, aparent, straniu, așa cum vom vedea.

2. Iisus – învierea și viața

Aflat nu departe de Ierusalim, Mântuitorul primește veste că Lazăr, prietenul Lui, era bolnav spre moarte: „Deci au trimis surorile la El, zicând: „Doamne, iată, cel pe care-l iubești (ὁ φίλος) este bolnav” (In. 11, 3). În tot Noul Testament, Lazăr este menționat numai în acest capitol, precum și în capitolul 12 din Evanghelia după Ioan. El avea două surori, Marta și Maria, și toți trei locuiau în Betania, aproape de Ierusalim. Acești trei frați aveau față de Iisus o afecțiune aparte, ceea ce-l determină pe Domnul să le arate, la rândul-i, aceeași iubire.

Cu toate acestea, Iisus a întârziat să meargă imediat în Betania, după primirea veștii, pentru a-l vindeca pe Lazăr. Motivul întârzierii Lui nu era lipsa iubirii, al interesului față de suferința umană, sau teama de iudei, ci unul cu totul diferit. El a așteptat momentul potrivit, din planul de mântuire al Tatălui, pentru săvârșirea minunii, și anume, nu vindecarea lui Lazăr, ci învierea lui. Minunea nu va fi un simplu act miraculos, ci parte din preamărirea Sa. Iisus însuși afirmă explicit acest lucru: „Iar Iisus, auzind, a zis: „Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, pentru ca prin ea să Se slăvească Fiul lui Dumnezeu” (In. 11, 4).

Dar Ucenicii nu au priceput taina cuvintelor lui Iisus și nici sensul pe care El îl dădea morții, și anume, cel de „adormire”. În acest sens, Ioan Evanghelistul consemnează: „Pe acestea le-a zis lor: „Lazăr, prietenul nostru, a adormit, dar Mă duc să-l trezesc”. Atunci I-au zis ucenicii: „Doamne, dacă a adormit, va scăpa (σωθήσεται)” (In. 11, 12). Folosirea de către Evanghelist a unui verb cu dublu sens σωζω, care înseamnă și „a mântui” (a fi mântuit) în sens religios, dar și „a fi scăpat”, „a fi eliberat” de vreo primejdie, necaz, tulburare fizică sau spirituală, arată că Iisus se referea aici și la (re)trezirea la viață prin înviere. De aceea, Evanghelistul ține să precizeze ceea ce Iisus a intenționat să transmită, comparativ cu ceea ce Ucenicii au înțeles: „Iisus însă vorbește despre moartea lui, dar ei credeau că vorbește despre adormirea prin somn. Deci Iisus le-a spus atunci limpede: „Lazăr a murit!” (In. 11, 14). Apoi, Mântuitorul descoperă valoarea soteriologică pe care evenimentul morții lui Lazăr urma să îl aibă atât pentru Ucenicii Săi cât și pentru lumea viitoare, care va veni: „...și Mă bucur pentru voi că Eu n-am fost acolo, pentru ca voi să credeți... Dar să mergem la el” (In. 11, 13-15). Pentru Evanghelist, motivul întârzierii lui Iisus de a veni în Betania, la prietenul Său, Lazăr, când acesta încă mai trăia, devine acum clar. Iisus voia să transmită prin minunea învierii lui Lazăr ceva mai mult decât simpla uimire din fața unui miracol, și anume, faptul că El este Stăpânul absolut atât asupra vieții cât și asupra morții.

Pe cale, spre Betania, Marta, sora lui Lazăr, vine în întâmpinarea lui Iisus. Întâlnindu-L, îi spune: „Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit!” (In. 11, 21). Cuvintele Martei nu conțin nuanța vreunui reproș adresat lui Iisus, ci ele exprimă doar pura ei convingere că Iisus l-ar fi vindecat pe fratele ei, dacă ar fi fost de față.

Din acest punct al întâlnirii celor doi, începe un dialog între Marta și Iisus. Astfel, în mod cu totul surprinzător, sora lui Lazăr adaugă la cele spuse înainte: „Dar eu știu încă de pe acum că orice vei cere Tu de la Dumnezeu, Dumnezeu îți va da” (In. 11, 22). Să se fi gândit Marta la minunea supremă pe care Iisus ar fi putut-o face acum, și anume, învierea fratelui său? Dacă ținem seama de cuvintele adresate anterior lui Iisus, „Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit”, ar putea fi luată în calcul o astfel de presupunere. Dar răspunsul ei, la cuvintele lui Iisus: „Fratele tău va învia!” (In. 11, 23), ne duc mai degrabă cu gândul la o credință a Martei într-o înviere viitoare, eshatologică, a fratelui ei, și nu într-una imediată: „Marta I-a zis: „Știu că va învia, la înviere, în ziua de apoi” (In. 11, 24). La fel scria și Proorocul Isaia, în Duhul: „Morții Tăi vor trăi și trupurile lor vor învia” (Is. 26, 19). Marta trebuie să fi cunoscut aceste cuvinte care exprimau o speranță, deloc lipsită de sens, și care aparțineau epocii mesianice viitoare.

Dar Iisus aduce credința Martei din planul eshatologic, viitor, al afirmării ei, în cel al unei experiențe palpabile, imediate, spunându-i: „Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi; și tot cel ce trăiește și crede întru Mine, în veac nu va muri!” (In. 11, 25-26). Cuvintele lui Iisus nu erau ușor de primit de către Marta. Altfel spus, Mântuitorul o invită la efortul de a trece de la o credință imperfectă, la una desăvârșită, concentrată în acceptarea și însușirea deplină a cuvintelor Lui, care Îl arată sursă a învierii prezente și viitoare și, implicit, a unei vieți eterne.

Ceea ce este extrem de important, în modul în care Iisus Se definește pe Sine, este asocierea celor două cuvinte: *învierea și viața*. Interpretând această „zicere” a lui Iisus, Sfântul Chiril al Alexandriei, spune: „Căci dacă toți înviem pentru Hristos, toți înviem în

Hristos, adică întru viața adevărată... pentru că învierea spre deapă nu se deosebește întru nimic de moarte.”³ Astfel, numai în Hristos este viața completă, cu adevărat infinită, adică, creșterea veșnică spre infinitate într-o continuă mulțumire.

În contextul mai larg al Evangheliei a IV-a, cuvintele lui Iisus, adresate Martei, demonstrează „pretențiile” Sale divine, și anume de a fi dătător de viață, care sunt rediate, mai în detaliu, în capitolul 5 al aceleiași Evanghelii. Iată ce consemnează Evanghelistul Ioan dintr-o cuvântare a lui Iisus în care El își arogă prerogative divine: „Căci, după cum Tatăl înviază pe cei morți și le dă viață, tot așa și Fiul dă viață celor ce voiesc” (v. 21); „Adevărat, adevărat, zic vouă, că vine ceasul, și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, și cei ce vor auzi vor învia, căci precum Tatăl are viață în Sine, așa I-a dat și Fiului să aibă viață în Sine” (v. 25-26); sau „Vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui, și vor ieși cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osândirii” (v. 28-29). Avem, aici, așadar, o serie de afirmații ale lui Iisus în care El pretinde că deține puterea cea dătătoare de viață a lui Dumnezeu, și unică.

Mântuitorul vorbește, așadar, în dialogul cu Marta despre două categorii de creștini cărora li se aplică promisiunea învierii și a vieții veșnice: cei care au murit, în credință, și cei aflați în viață, la a doua Sa venire. Pentru prima categorie, El vine în ipostaza de înviere, iar pentru a doua categorie, în cea de viață. Prima categorie este descrisă în ultima parte a versetului 25: „Cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi”. Asta înseamnă că cei care au murit în credință în Iisus Hristos vor învia din morți. A doua categorie este descrisă în versetul 26: Cei aflați în viață la venirea Mântuitorului, care cred în El, nu vor mai muri, ci vor fi transformați într-o clipă, în trupuri spirituale (cf. 1 Tes 4, 17) și, astfel, împreună cu cei înviați, vor trăi veșnic în Dumnezeu.⁴

În acest cadru de idei, provocator pentru credința Martei, ea este invitată de Iisus să dea un răspuns categoric: „Crezi tu aceasta?” (In. 11, 26). Având în vedere experiența reală a morții fratelui său, credința ei este pusă, acum, la grea încercare. Într-o oarecare măsură, ea trebuie să creadă împotriva realității pe care o experia. Marta este chemată să creadă că fratele ei, Lazăr, deși mort acum și zăcând în mormânt, trăiește. Apoape imposibil pentru ea de crezut și acceptat cuvintele Dumnezeiescului Învățător! Însă, fără o credință deplină în cuvintele lui Iisus, chiar dacă ele sfidează logica umană, o astfel de perspectivă a viitorului este imposibil de atins!

În fața tuturor acestor provocări, venite din experiența unei realități imediate, credința Martei este exprimată într-un răspuns fără echivoc: „Zis-a Lui: „Da, Doamne. Eu am crezut (πεπίστευκα) că Tu ești Hristosul, Fiul Lui Dumnezeu, Cel ce a venit în lume” (In. 11, 27).

Verbul „cred”, din răspunsul Martei, este în originalul grecesc la indicativ, perfect (πεπίστευκα), o formă de trecut, dar care se poate traduce atât prin „cred”, cât și prin „am ajuns la credință”. A doua formă de traducere exprimă credința ca rod al unei experiențe care a

început cândva, dar care se exprimă într-un continuu și dinamic prezent. Expresia „am ajuns la credință”, ceea ce înseamnă că și acum „cred”, exprimă mărturisirea unui adevăr și convingerea că el există ca realitate și parte integrantă din propriul tău crez.

Mărturisirea de credință a Martei conține trei afirmații care definesc foarte precis conținutul crezului ei vizavi de Persoana lui Iisus:

- Tu ești **Hristosul** – adică Cel pe care Vechiul Testament L-a proorocit și după care tânjește întregul Israel (cf. Ps 17, 21; Deut 18, 15 și urm.; Is. 7, 14; 8, 23 urm.; Ier. 23, 31; Zah. 9, 9)

- Tu ești **Fiul lui Dumnezeu** – conform proorociilor (2 Sam. 7, 14; Ps. 2, 7; 89, 27; Is. 9, 5 ș.a.)

- Tu ești **Cel ce ai venit în lume** – adică Fiul lui Dumnezeu întrupat, Cel așteptat (Dan. 7, 13; Ps. 118, 26; In. 1, 9-11).

Cu această mărturisire, dialogul dintre Iisus și Marta se încheie. Urmează, în textul Evangheliei, relatarea săvârșirii minunii propriu-zise a învierii lui Lazăr, în care Iisus certifică, în planul palpabil al realității imediate, adevărul reclamat în propria Sa definire: „Eu sunt învierea și viața!” (In. 11, 25).

Așadar, drumul de la mormântul din Betania spre mormântul din Ierusalim, de unde va țâșni adevărata viață, din trupul înviat al lui Iisus, pe care minunea învierii lui Lazăr l-a anticipat deplin, devine, în viziunea Evanghelistului Ioan, drumul de la moarte la viață, sau de la ceea ce suntem, la ceea ce vom fi, pentru totdeauna.

(va urma partea a II-a)

¹ A se vedea amănunte, Georges ZEVINI, *Commentaire spirituel de l'Évangile de Jean*, (vol. II), Paris 1996, p. 11.

² În această expresie, unii dintre bibliștii nouotestamentari au văzut pe „Ucenicul pe care îl iubea Iisus” (In. 13, 23 și loc. paral.), identificându-l, astfel, pe Lazăr cu acela. Ipoteza este, însă, combătută de către majoritatea specialiștilor socotind-o greșită (cf. F. M. BRAUN, *Jean le Théologien et son Évangile dans l'Église ancienne*, Paris, 1959, p. 355).

³ Cf. Sfântul CHIRIL al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, în PSB, 41 (Scrieri, partea a patra), București, 2000, pp. 746-747.

⁴ Vezi Georges ZEVINI, *Commentaire spirituel de l'Évangile de Jean*, (vol. II), p. 21; Gerhard MAIER, *Evanghelia după Ioan* (Comentariu Biblic – vol. 6-7), Korntal, Germania 1999, p. 485.

Corneliu Albu, un ziarist titrat despre „istoria zbuciumată” a Eparhiei Clujului. Restituiri la Centenar (VIII)

CȘ III Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

Am propus continuarea ciclului articolelor dedicate centenarului eparhiei noastre cu prezentarea unor capitole mai puțin cunoscute, chiar inedite, ale istoriei acesteia. În acest episod va fi discutat și restituit un articol semnat de Corneliu Albu în „Gazeta Ilustrată” din Cluj, în octombrie 1933, cu prilejul sfințirii Catedralei eparhiale. Născut în localitatea brașoveană Drăușeni, Corneliu Albu (1906-1992) a absolvit Facultatea de Drept a Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj în 1928, afirmându-se ca ziarist, publicist și istoric prolific preocupat de istoria Transilvaniei și a elitelor românești ardelen. A publicat articole, eseuri și studii numeroase în paginile ziarelor și revistelor clujene „Patria”, „Hyperion”, „Gazeta Ilustrată”, „O lume nouă”, „Societatea de mâine”, „Caleidoscop”, „Steaua”, a celor bucureștene „Zorile”, „A.B.C.”, „Timpul”, „Argus”, „Flacăra”, „Colocvii”, „Cadran”, „Contemporanul”, „România Literară”, „Forum”, „Manuscriptum”, „Secolul XX”, „Magazin istoric”, precum și în filele revistelor „Progres și cultură” din Târgu Mureș, „Tomis” din Constanța, „Ecol” din Bistrița, „Familia” din Oradea și „Foia noastră” din Budapesta¹.

În toamna anului 1933, Clujul românesc a sărbătorit cu mare fast sfințirea noii Catedrale Ortodoxe, eveniment la care au participat câteva mii de credincioși în frunte cu personalitățile vieții politice, sociale, culturale, academice și ecleziastice românești². Cu acel prilej, „Gazeta Ilustrată”, editată la Cluj între anii 1932 și 1940, sub președinția moșului Petru Bortș, a dedicat ediția pe luna octombrie prezentării Catedralei și ctitorului ei, episcopul Nicolae Ivan. Înainte de a ne opri asupra cuprinsului respectivului număr, trebuie precizat că „Gazeta Ilustrată”, apărută la Cluj pe parcursul deceniului patru al secolului XX, a ocupat un „loc aparte” în peisajul publicistic clujean interbelic, după cum observa la un moment dat Ion Agârbiceanu într-un articol din vara anului 1941. Același cunoscut scriitor și publicist sacerdot clujean scria despre gazetă că „a pornit la drum cu intenția de a populariza, de a face cunoscute publicului românesc realizările făcute de români în România Mare, în Transilvania, începând cu cetatea ei culturală, cu Clujul”³. Misiunea pe care redacția și-o asumase, de care se achitase cu seriozitate și consecvență pe durata apariției revistei, a fost aceea de „face cunoscute aceste realizări din toate domeniile creației și muncii naționale pe teren cultural-științific, artistic, economic, industrial și social. Și aceasta nu prin simple note informative, ci prin articole și articolașe bine documentate, după date și informații luate de la izvor, însoțindu-le cu ilustrații îngrijite, referitoare la subiectul tratat”. Prezentând realizările culturale, artistice, școlare, universitare, bisericesti și muzeale românești, din Cluj și din alte centre ale Transilvaniei, în articole, studii largi și descrieri temeinice, „Gazeta Ilustrată” a contribuit la consolidarea stimei de sine a românilor, la depășirea unor orgolii și asperități politice, la creșterea încrederii în energiile creatoare ale neamului. Agârbiceanu, nota, totodată, că „publicația a fost mereu bine îngrijită sub raport tehnic, având hârtie și tipar frumos și ilustrații bine reușite”⁴. Toate aceste considerații ne dezvăluie motivul pentru care „Gazeta Ilustrată” reprezintă astăzi o sursă relevantă pentru cunoașterea cât mai cuprinzătoare a istoriei Clujului românesc în perioada interbelică.

Pe coperta întâi a ediției din octombrie 1933, redacția „Gazetei Ilustrate” a reprodus fotografia episcopului Nicolae Ivan, proiectată pe fundalul centrului orașului văzut de pe Cetățuie, însoțind imaginea cu o succintă, dar sugestivă explicație: „un ctitor de așezăminte românești la Cluj”⁵. Pe a doua pagină a gazetei erau prezentate fotografiile celor nouă membri ai „Consiliului Eparhial al Episcopiei Ort. Rom. din Cluj” în momentul sfințirii Catedralei, și anume: protopopii Sebastian Stanca, Andrei Ludu, Vasile Sava, preoții Dumitru Antal, Laurențiu Curea, Teodor Cotuș și Ioan Ciura, apoi mirenii Valeriu Matei și Vasile Bogdan, cu precizarea funcției pe care o ocupau. Urmează apoi șase articole de fond, semnate de:

¹ O fișă bibliografică extinsă pe pagina Bibliotecii Județene „George Barițiu” din Brașov: https://www.bjbv.ro/dictionar/albu_c.php, accesat 3 februarie 2022.

² Episcopia a publicat o broșură – conținând ecurile din presa românească locală, regională și centrală privitoare la această sărbătoare – intitulată *Zile memorabile* (4, 5 și 6 noiembrie 1933). *Sfințirea Catedralei Ortodoxe Române din Cluj* (1923-1933). Tipografia Eparhiei Ortodoxe Române, Cluj, 1933, 103 p.

³ A fost digitalizată și poate fi consultată pe pagina de internet a Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca: <https://documente.bcucuj.ro/web/bibdigit/periodice/gazetaillustrata/>, accesat 3 februarie 2022.

⁴ I. Agârbiceanu, „Gazeta ilustrată”, în *Gazeta Ilustrată*, Anul X, Nr. 1-2, Sibiu, iulie-august 1941, p. 3.

⁵ *Gazeta Ilustrată*, Anul II, Nr. 10, Cluj, octombrie 1933, coperta 1.

Titus Bunea, „Biruinți care ne umplu de mândrie” (p. 195-196); Ioan Mateiu, „Un ctitor de eparhie: Episcopul Nicolae Ivan” (p. 197-198); Corneliu Albu, „Din trecutul zbuciumat al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Testamentul Mitropolitului Șaguna și atitudinea consiliului maghiar din Cluj. Scurt istoric” (p. 198-199); Sebastian Stanca, „P.S.S. Episcopul Nicolae Ivan” (p. 200); Petru Bortș, „Din istoricul zidirei Catedralei” (p. 201-210); V. Beneș, „Pictura Catedralei Ort. Rom. din Cluj” (p. 211-212), precum și o scurtă prezentare, semnată de redacție, a celor trei „Realizatori tehnici ai Catedralei”, inginerii Dumitru Marcu și Nicolae Dordea și arhitectul George Cristinel (p. 215). Pe ultima pagină, rezervată de obicei programului Operei Naționale Române din Cluj și unor panouri publicitare, gazeta publica programul oficial al sărbătorii sfințirii Catedralei, reprezentată de gală oferită de Opera Română din Cluj cu acest prilej în onoarea regelui Carol al II-lea, precum și organigrama conducerii Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului. Toate articolele sunt ilustrate cu fotografii ale Catedralei, realizate din diverse unghiuri și în etape diferite de construcție, apoi cu imagini de la sfințirea lăcașului de cult în 5 noiembrie 1933 și cu principalii participanți la acest eveniment unic. Unele dintre aceste ilustrații au astăzi valoarea unor fotografii-document istoric, fiindcă au imortalizat secvențe

unice și irepetabile din istoria urbei, unele fiind fotografii unice, iar altele rămân până astăzi foarte puțin cunoscute neregăsindu-se în albumele contemporane ale municipiului, ale catedralei și ale bisericilor Clujului⁶.

Articolul lui Corneliu Albu tematizează sintetic două episoade din istoria înființării Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, și anume: 1) originea șaguniană a proiectului episcopiei de la Cluj, binecunoscută tuturor în epocă, dar uitată uneori în ziua de astăzi; și 2) refuzul primăriei Clujului din vara anului 1904 de a oferi Bisericii Ortodoxe un teren intravilan gratuit, pe care să fie edificat viitorul centru eparhial, capitol extrem de puțin cunoscut în epocă și cu atât mai puțin știut în ziua de astăzi. În mod surprinzător, acest punct secund a fost lapidar și fragmentar amintit doar de părintele Sebastian Stanca (1878-1947) în prima monografie a Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, publicată la Cluj în 1930, și de ziaristul-istoric Corneliu Albu în articolul din numărul pe octombrie 1933 al „Gazetei ilustrate”, cei doi citând însă surse diferite. În cazul părintelui S. Stanca este vorba despre un articol apărut în 22 octombrie 1904 în cotidianul clujean „Ellenzék”, iar în cazul publicistului C. Albu de arhiva primăriei orașului Cluj. Asupra acestui episod petrecut în anul 1904 voi reveni însă pe larg într-un episod viitor.

Editorialul lui Corneliu Albu merită a fi readus în atenția noastră, a celor de astăzi, dar și a generațiilor care vor veni după noi, nu atât pentru informațiile de natură istorică pe care le transmite cu referire la cele două etape ale istoriei înființării eparhiei noastre, ci mai ales pentru interpretarea pe care o dă evenimentelor, oferind posterității perspectiva generației întemeietorilor asupra acestei zbuciumate istorii, a modului în care ei au perceput spiritul timpului, cum i-au caracterizat pe actorii și făuritorii istoriei seculare și bisericesti dinaintea de Marea Unire și de după acest moment astral al istoriei noastre naționale.

⁶ Vezi ediția gazetei din octombrie 1933 aici: https://documente.bcucuj.ro/web/bibdigit/periodice/gazetaillustrata/1933/BCUCLUJ_FP_279699_1933_002_010.pdf, accesat 9 martie 2022.

Corneliu Albu, *Din trecutul zbuciumat al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Testamentul Mitropolitului Șaguna și atitudinea consiliului maghiar din Cluj. Scurt istoric*

„Luptă bună am luptat, curgerea am plinit și credința am păzit”. [II Timotei 4, 7]

Cu aceste cuvinte am putea începe azi aceste note fugare, menite să încreșteze munca neobosită, desfășurată de Prea Sfinția Sa Episcopul Nicolae al Vadului, Feleacului și Clujului, spre a ajunge la sfințirea Catedralei sale, care înseamnă regăsirea noastră în acest oraș înconjurat de marea de sate românești, în care însă sub stăpânirea vitregă maghiară glasul românesc și credința noastră strămoșească mocneau șfioase fără puțință de afirmare.

Cu acest prilej mintea ne poartă înapoi în negura vremurilor la nesfârșitele umiliri peste care se ridică apoi, ca o rază de speranță figura marelui Mitropolit al Ardealului, Andrei Baron de Șaguna, căruia îi datorăm în bună parte înființarea episcopiei clujene. El a fost acela care din nesfârșita lui dragoste față de biserică și de credincioșii ei, și-a pus în cumpănă toată energia talentelor sale și a izbutit să dea bisericii sale o nouă organizare demnă de poporul românesc. Și-a dat seama marele mitropolit că incoerența celor două episcopii⁷ și dependența lor de patriarhia sârbească de la Carloviț, nu puteau favoriza progresul și dezvoltarea bisericii și prin aceasta a culturii noastre naționale din Ardeal. Se fereau de pe urma acestui fapt în special ținuturile mărginașe ardelen, împotriva cărora se ducea o acerbă luptă de acaparare din partea altor religii, străine de sufletul poporului nostru, precum și de organele statului pentru deznaționalizarea poporului românesc. Prima lui grijă a fost, de îndată ce a pășit pe pământul Ardealului, să declare sus și tare că „pășesc pe acest pământ clasic al străvechii metropolii române ortodoxe și vă făgăduiesc sărbătorește că voi lucra neobosit pentru înființarea ei”, promisiune de care a fost preocupat până la realizarea ei în 1864.

În cadrele mitropoliei acesteia însă Șaguna nu se putea mulțumi numai cu cele două episcopii, ci deodată cu pregătirea organizării mitropoliei contemplează în 1863 înființarea alor cinci episcopii noi în Bucovina, Timișoara, Caransebeș, Oradea-Mare și Cluj. Dificultățile vremii îl sileau însă să abandoneze Bucovina, înființând numai pe cea din Caransebeș și un vicariat în Oradea, iar pentru alte două episcopii noi lasă la moartea sa, în 1873, suma de 50.000 florini.

Urmașul său, mitropolitul Miron Romanul⁸, împreună cu congresul național-bisericesc iau, în 1878, hotărârea de a executa această parte din testamentul marelui Șaguna. Călăuzit însă de anumite considerații, mitropolitul Miron reclamă suma testată pe seama unor episcopii în Timișoara și Oradea, abandonând Clujul.

Românii din nordul Ardealului au rămas însă nemulțumiți. Pentru înlăturarea litigiului, după lungi discuțiuni, congresul din 1881 se pronunță pentru înființarea a trei noi episcopii dintre care una să fie pe teritoriul Arhidiecezei, cu reședința în Cluj. Propunerea concretă se face abia în 1888 când se indică Mureșul ca linie de demarcație, pentru această episcopie atribuindu-i-se un număr de 250 mii suflete, cuprinzând 16 tracte, cu 865 parohii și o donație de 700 mii florini de la arhidieceză. În anul 1892 se prezintă un nou proiect, iar în 1902 un al treilea, aceste din urmă prevăzând pentru Episcopia Clujului 13 protopopiate, cu 322 comune matre și 64 comune filii, cu 242.633 suflete și 39.400 coroane, dotație din fondul Șaguna.

Discuțiile și greutățile începutului nu pot fi enumerate în extenso aici. Dacă ar fi să facem aceasta ar trebui să amintim frământările interne între bănățeni, ardeleni și bihoreni pentru acapararea moștenirii lui Șaguna în dauna înființării Episcopiei Clujului, la care ar trebui să mai adăugăm durerosul moment, prilejuit de consiliul municipal al Clujului de pe vremuri, care, indignat peste măsură de îndrăzneala românilor de a cere un intravilan potrivit pentru ridicarea unei biserici, a răspuns că „nu poate acorda acest favor bisericii valahe, iredentiste și antipatriotice pe teritoriul orașului unguresc Cluj și că patronii orașului au chiar datoria să vegheze ca nici un valah să nu-și poată pune piciorul în acest oraș”⁹.

Și lucrurile au rămas așa până târziu, pentru că nici evenimentele politice din preajma anului 1914, nici războiul cel mare nu au putut fi prielnice unor asemenea revendicări religioase, dar și pro-

⁷ *Gazeta Ilustrată*, Anul II, Nr. 10, Cluj, octombrie 1933, pp. 198-199.

⁸ Se face referire la Episcopia Aradului, dependentă canonic de Mitropolia Carlovițului din 1706, și la Episcopia Ardealului, intrată în jurisdicția aceleiași mitropolii în 1761, respectiv 1784.

⁹ Miron Moise Romanul (1828-1898), profesor la Seminarul Teologic din Arad, vicar-președinte al Consistoriului din Oradea (1870-1873), episcop al Aradului (1873-1874), arhiepiscop al Ardealului și mitropolit al românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria (1874-1898).

¹⁰ Această atitudine are rădăcini istorice adânci și a fost reiterată, în a doua jumătate a secolului XIX, de cercurile sovine maghiare, după cum putem citi într-un memoriu al profesorului universitar Széchy Károly adresat, în 1888, Ministerului Învățământului de la Budapesta. Károly atrăgea atenția că orașul „Cluj e într-adevăr unguresc, dar din toate părțile e înconjurat de valachime care se înmulțesc văzând cu ochii și se tot apropie de el, strângând tot mai tare cercul care să-l sugrume”, motiv pentru care solicita sprijinul necondiționat al guvernului în „menținerea spiritului național în familia maghiară (...), ca în împrejurări ca acestea, cel puțin centrul să radieze și să atragă, să strălucească și să cucerească, fiind pildă de însuflețire și izvor dătător de viață pentru maghiarimea din jur”, contrarând, în acest fel, activitățile „valahimilor ardeleni, cu hoarda de popi și de descăli semiculi (...), cu ațășările societății literare valahe [Astra] și cu banii fondurilor nășăudene”. Citat în Valer Moga, „Astra” și societatea 1918-1930, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, p. 31.

fund naționale. Ultima hotărâre eroică a congresului din primele zile ale lunii august 1916, nu au putut nici ea să fie realizată. Marea sarcină rămânea indirect pe seama armatei române, care peste puține zile va trece Carpații și care apoi, prin imense sacrificii, a realizat România-Mare. Acum a sosit vremea și pentru ca proiectata Episcopie a Clujului să devină realitate.

Sub noua stăpânire, aceluia căruia îi revine sarcina dar și onoarea de a reaminti necesitatea înființării Episcopiei Clujului e asesorul consistorial din Sibiu, Nicolae Ivan, Prea Sfințitul Episcop de astăzi. Datorită acțiunii sale energice, Congresul din 1919 decretează înființarea Episcopiei Clujului, iar Consiliul Dirigent îi dă aprobarea și o mică subvenție, așa că la 15 octombrie 1919, Consistoriul eparhiei Clujului își începe activitatea. Episcopia Clujului cuprindea 12 tracte, la care s-au mai adăugat, după 1 ianuarie 1920, încă zece parohii din Târnavă. Sinodul alege în ședința sa din 7/20 iulie 1919 pe asesorul Nicolae Ivan ca președinte al noului consistoriu. Noua episcopie începe să funcționeze într-o locuință modestă, luată cu chirie, având ca primi funcționari pe domnii: Dr. Sebastian Stanca, referent bisericesc, Pompei Morușca, referent episcopesc, ca secretar pe Virgil Nistor, jurisconsult pe Dr. Alexandru Dragomir, casier pe Ioan Hermann, contabil pe Antonie Mandea și arhivar pe Aurel Todoruț.

A urmat o serie de noi frământări interne, inerente de altfel înființării unei episcopii și deplinerii ei consolidării. La organele Statului românesc problema Episcopiei Clujului a întâmpinat o largă solitudine. Ea se rezumă în legea votată de Cameră în ziua de 22 iunie 1921, de Senat în 29 martie și sancționată de M.S. Regele Ferdinand I Întregitorul de țară, în ziua de 18 iulie 1921.

Prin această lege se fixează și titlul episcopiei: „a Vadului, Feleacului și Clujului”.

Întregul trecut zbuciumat s-a terminat astfel cu deplină biruință, câștigată prin perseverență și multe sacrificii. Ea e cu atât mai prețioasă pentru cei care, ostenind pentru ea, au știut aștepta întru desăvârșirea ei.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj (martie 2022)

Semnalăm apariție editorială:

- Pr. Alexandru Moraru, *Academicianul Ioan Lupaș și Ortodoxia românească. Atitudini*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2020.

Pentru a cultiva un dialog fertil între cei interesați de frumusețea Istoriei bisericești, dar și pentru a invita publicul să se bucure sufletește de o întâlnire cu trecutul Bisericii, Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca în parteneriat cu Institutul de Istorie Ecclesiastică „Nicolae Bocșan” al Universității „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași și Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” din Sibiu, sub coordonarea Pr. prof. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan și a Pr. lect. univ. dr. Paul-Bogdan Ivanov, inaugurează seria de conferințe „*Historia Ecclesiastica*” - direcții actuale de cercetare în istoriografia bisericească.

Prelegerile vor fi susținute pe parcursul acestui an, de două ori pe lună, și vor putea fi urmărite online pe platforma Zoom, și accesate de pe situl Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, www.ot.ubbcluj.ro.

Conferențiarilor din acest an vor fi: profesorii de istorie bisericească: Pr. prof. univ. dr. Viorel Ioniță, Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb, Pr. prof. univ. dr. Nicolae Chifăr, Pr. prof. univ. dr. Emanoil Băbuș, Pr. prof. univ. dr. Ioan Moldoveanu, Pr. prof. univ. dr. Ion Vicovan, Pr. conf. univ. dr. Daniel Buda, Pr. prof. univ. dr. Mihail Simion Săsăujan, Pr. prof. univ. dr. Daniel Benga, Prof. dr. Ionuț Tudorie, Prof. univ. dr. Paul Brusnawski, Pr. prof. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan.

Proiectul este gândit să se desfășoare pe parcursul mai multor ani, anual prelegerile urmând să fie publicate într-un volum.

Temele care au fost dezbătute în luna martie:

2 martie 2022, Pr. prof. univ. dr. Viorel Ioniță (Geneva/București): *Istoria Bisericească Universală - disciplină de studiu și domeniu de cercetare la centenarul morții lui Eusebiu Popovici*

15 martie 2022, Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb (Cluj-Napoca): *Mai este nevoie de ecumenism?*

Scola Doctorală „Isidor Todoran” din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a organizat o serie de conferințe online, susținute de Dr. Dragoș Ursu (Muzeul Unirii din Alba Iulia):

miercuri, 2 martie 2022, *Hermeneutica dosarelor Securității: Cadru metodologic, capcane interpretative și implicații morale (Cum decriptăm adevărul din „realitatea ideologică” a aparatului represiv comunist)*

miercuri, 16 martie 2022, *Dosarele Securității ca surse ale istoriei Bisericii: mecanisme represive, instituții ecleziiale și destine individuale. Studii de caz (1) – Biserica și stat în anii 50, Patriarhul Iustinian, procesul catehizației de la Cluj ș. a.*

miercuri, 30 martie 2022, *Dosarele Securității ca surse ale istoriei Bisericii: mecanisme represive, instituții ecleziiale și destine individuale. Studii de caz (2) – preoți arestați din Eparhia Clujului; părinții Liviu Galaction Munteanu, Bartolomeu Anania, Florea Mureșanu, Ioan Bunea, Simion Curea ș. a.*

În perioada 7-11 martie 2022 a avut loc la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca prima săptămână duhovnicească a Postului Mare

Duminică, 6 martie 2022 a fost săvârșită la Capela Facultății Sfânta Liturghie, iar seara *Vecernia și Pavecernița Mică*, cu ritualul iertării, la Catedrala Mitropolitană urmată de programul catehetic *O seară cu Domnul Hristos și Preasfânta Sa Maică*, Părintele Mitropolit a ținut un cuvânt de învățătură pe tema *Dinamica despățimirii*.

Luni, 7 martie 2022, a fost săvârșită Utrenia, la Capela Facultății, iar seara, la Catedrala Mitropolitană, Pavecernița Mare, în cadrul căreia s-a citit prima parte a Canonului cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul. A slujit Preasfințitul Părinte Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și a vorbit despre *Întoarcerea acasă*

Marti, 8 martie 2022, a fost săvârșită Utrenia, la Capela Facultății, iar seara, la Catedrala Mitropolitană, Pavecernița Mare și s-a citit a doua parte a Canonului cel Mare *Canonul cel Mare*. A predicat Ierom Efreim Crișan, duhovnicul Mănăstirii „Mihai Vodă” Turda;

Miercuri, 9 martie 2022, a fost săvârșită Utrenia, la Capela Facultății, apoi Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite (începând ora 12,00, a predicat), iar seara, la Catedrala Mitropolitană, Pavecernița Mare și s-a citit a treia parte a Canonului cel Mare. A predicat Pr. Ovidiu Sermeșan (Parohia „Sf. Ioan Botezătorul” Nășăud).

Joi, 10 martie 2022, a fost săvârșită Utrenia, la Capela Facultății, iar seara la Catedrala Mitropolitană, Pavecernița Mare și s-a citit ultima parte a Canonului cel Mare. A predicat Ierom. Paisie Borza (preot de caritate Clinica „Dominic Stanca” Cluj-Napoca);

Vineri, 11 martie 2022 a fost săvârșită Utrenia, la Capela Facultății, iar seara, Pavecernița Mică.

La slujba Pavecerniței Mari, au fost împreună în rugăciune slujitori ai Catedralei, părinții profesori, studenți și elevi de la Facultatea de Teologie Ortodoxă și de la Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din municipiu, precum și numeroși credincioși. Răspunsurile liturgice au fost date de Corul Facultății de Teologie Ortodoxă, dirijat de Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu.

Marti, 9 martie 2022, la sărbătoarea Sfinților 40 de Mucenici din Sevestia, Ziua Foștilor Deținuți Politici Anticomuniști, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a săvârșit Sfânta Liturghie, cu ocazia hramului Mănăstirii „Sfinții 40 de Mucenici” - Memorialul Gherla. Din soborul de slujitori a făcut parte directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran” din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

În perioada 11-13 martie 2022 la Facultatea de Teologie Ortodoxă s-a desfășurat prima ediție a proiectului-concurs *Ortodoxia* (organizat de Asociația Chip și Asemănare, în parteneriat cu Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca) care propune un eveniment prin care tinerele talente își pot exprima creativitatea în cadrul unei manifestări înscrise între programele dedicate omagierii anului bisericesc 2022, declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române drept „Anul omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului” și „Anul comemorativ al sfinților isihasti Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț”. Evenimentul s-a dorit a fi atât un mijloc de promovare al facultății clujene și, în mod special, a specializării Artă Sacră, dar și un mecanism de apropiere a elevilor de liceu de lumea universitară și de promovare a artei sacre în spațiul românesc. Obiectivul general al primei ediții a concursului cu tema: „*Liniștea*” este dezvoltarea capacității de exprimare artistică prin punerea în valoa-

re a tinerelor talente.

Concursul are și o componentă adresată studenților de la specializarea Artă Sacră (nivel licență și master, reprezentări plastice ale temei generale: *Rugăciunea - parcurs de la chip la asemănare*. Aici s-au înscris peste 30 de studenți, care au realizat, în special, icoane pe lemn) și una adresată elevilor de liceu. Interesul major pentru această manifestare este dovedit de faptul că peste 130 de elevi din toată țara s-au înscris la concurs.

Vernisajul expoziției și premiarea câștigătorilor ediției I a avut loc în 12 martie 2022.

Participanții din toată țara au vizitat dimineață sediul facultății, iar în jurul amiezii s-au întâlnit cu Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, care i-a binecuvântat și le-a oferit cărți de rugăciuni.

Au luat cuvântul: Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru, prodecanul facultății, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Prof. univ. dr. Marcel-Gheorghe Muntean, **Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia**, decanul facultății, PS Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul care a adresat participanților un cuvânt duhovnicesc. Corul mixt *Oremus*, dirijat de Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu a susținut un recital. Pentru elevii de liceu au fost oferite 3 premii și 3 mențiuni, precum și 22 de mențiuni special, pentru studenți au fost oferite 3 premii și 3 mențiuni. A fost decernat și premiul special Paula Bud (pentru studenții anului I, specializarea Artă Sacră) care a fost înmănat de Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă.

Premiile constau în participări gratuite în cadrul proiectului de cercetare artistică „Dincolo de ziduri”, derulat de Asociația „Chip și Asemănare”, atât în țară cât și în străinătate, materiale de pictură, dar și alte facilități, printre care posibilitatea de a fi admiși fără examen la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, secția Artă Sacră.

Expoziția va fi deschisă publicului în perioada 12 martie - 7 aprilie 2022 (în spațiile expoziționale Erminea și Imago de la sediul facultății).

Comisia de evaluare a cuprins profesori de specialitate de la Facultatea de Teologie

Ortodoxă, Cluj-Napoca, specializarea Artă Sacră.

Marti, 15 martie 2022, preoții din cadrul Protopopiatului Ortodox Cluj I s-au întrunit în ședința lunară administrativă de lucru, în biserica „Sf. Treime” din Cluj-Napoca. Invitat a fost Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci, care le-a vorbit celor prezenți despre Concursul Național Catehetic *Rugăciunea în viața mea* lansat la nivelul Patriarhiei, precum și despre programul catehetic din perioada Postului Mare desfășurat la nivelul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În zilele de 15 și 22 martie 2022, PS Episcop Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul a susținut în cadrul Fundației „Casa Paleologu” două cursuri on line sub egida: *Un exercițiu de recuperare teologică și culturală: Sfântul Isaac Sirul*.

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul”, Universitatea din București a organizat în zilele de 15 și 16 martie 2021 Simpozionul Național Studențesc Valorile spirituale - temelie a valorilor umane, Ediția I cu tema: Sănătatea și suferința. Repere științifice, empirice și duhovnicești pentru înțelegerea acestora. Facultatea noastră a fost reprezentată de următorii **studenți nivel licență și doctorat**:

Ștefan Ramba, *Pătimirea ca urmare a păcatului strămoșesc în gândirea Sfântului Maxim Mărturisitorul*

Drd. Petru Adrian Ostaș, *Refacerea omului căzut prin înțelegerea lucrării legilor duhovnicești în viziunea Sfântului Marcu Ascetul*

Marian Bota, *Vagina Christi. Despre naștere și suferință în miniaturile medievale occidentale*

Drd. Andrei Chețan, *Influențe epigenetice ale alcoolismului, tabagismului și narcomaniei. Efecte intergeneraționale și perspective asupra responsabilității*

Joi, 17 martie 2022 s-a desfășurat în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, întâlnirea preoților de slujire caritativă din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prezidată de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. A fost prezent și a rostit un cuvânt duhovnicesc Preasfințitul Părinte Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei, Vadului, Feleacului și Clujului. A participat decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia.

În seara zilei de 17 martie 2022, a avut loc, la Muzeul Mitropoliei Clujului, lansarea cărții recent apărute la Editura Renașterea: Academicianul Ioan Lupaș și Orto-

doxia românească. Atitudini, semnată de Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru. Au vorbit: Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, Acad. prof. univ. dr. Ioan Bolovan, directorul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, directorul Centrului de Cercetare „Ioan Lupaș” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Prof. univ. dr. Șerban Turcuș (Facultatea de Istorie și Filosofie a UBB) și autorul. Eleva Maria Taloș de la Colegiul de Muzică „Sigismund Toduță” din Cluj-Napoca a susținut un recital de pian.

În după-amiaza zilei de 18 martie 2022, la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Preasfințitul Episcop Conf. univ. dr. Benedict Bistrițeanul, înconjurat de un sobor de părinți profesori, a oficiat Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și a rostit un scurt cuvânt de învățătură.

Răspunsurile liturgice au fost date de studenții facultății dirijați de Arhid. lect. univ. dr. Daniel Mocanu. La finalul slujbei, Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru, prodecanul facultății, a mulțumit ierarhului pentru și prezență și împreună-slujire.

Vineri, 18 martie 2022, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a participat la slujba Sf. Maslu la Biserica „Coroana” din Bistrița și a susținut conferința „Vederea lui Dumnezeu” în Ortodoxie.

În cadrul conferințelor on line organizate de Parohia Sf. Ștefan cel Mare și Vitus din Chemnitz (Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord), sâmbătă, 19 martie 2022, Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci a susținut prelegerea: *Rugăciunea soților - o posibilă soluție în criza familiei?*

În după-amiaza zilei de 23 martie 2022, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei înconjurat de un sobor de părinți profesori, a oficiat Liturghia Darurilor mai înainte sfințite la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și a rostit un scurt cuvânt de învățătură intitulat: *Caracterul misionar al nevoiței.*

În cadrul Sfintei Liturghii, Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa a fost hirotonit diacon pe seama paraclisului.

Răspunsurile liturgice au fost date de studenții facultății dirijați de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

La finalul slujbei, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul facultății, a mulțumit ierarhului pentru binecuvântare și prezență în mijlocul comunității instituției și, în semn de prețuire și recunoștință, i-a dăruit o icoană cu Sfântul Apostol Andrei. Icoana a câștigat locul I la Expoziția - concurs „Ortodoxia”, eveniment organizat de Facultatea de Teologie, în parteneriat cu Asociația „Chip și Asemănare”.

În seara zilei de 23 martie 2022, Arhim. lect. univ. dr. Simeon Pinte a participat la emisiunea Răspunsuri pe cale, la Televiziunea Trinitas (pe pagina de socializare), vorbind despre *Hristos lumina din Liturghie.*

Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților a organizat o întâlnire online, parte a seriei conferințelor desfășurate în Postul Mare, în seara zilei de 24 martie 2022. Invitat a fost Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană care a susținut prelegerea: „...Mă voi ruga și cu mintea...” (I Corinteni 14, 15) *O provocare orantă paulină?*

Joi, 24 martie 2022, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a participat la întrunirea Alianței Universităților Europene „Eutopia”, realizată sub egida „Stay Connected, Be Innovative!”, în Aula Magna a Universității „Babeș-Bolyai”.

În așteptarea Praznicului Învierii Domnului, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj a organizat, la Casa de Cultură a Studenților „Dumitru Fărcaș” din Cluj-Napoca, vineri, 25 martie 2022, de Buna Vestire, concertul de pricesne, muzică bisericească și cultă, intitulat *Cu noi este Dumnezeu.* Concertul a fost susținut de Orchestra profesionistă „Cununa Transilvană”, grupuri corale și interpreți de folclor. A participat Corul de cameră „Psamodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii doctorale „Isidor Todoran”.

Manifestarea a fost organizată în beneficiul bisericii din localitatea clujeană Lujerdiu, ctitorită de Mihai Viteazul.

Sâmbătă, 26 martie 2022, s-a desfășurat la Alba Iulia cea de-a VII-a ediție a **Simpozionului Național de Martirologie**, organizat de Arhiepiscopia Alba Iuliei, Muzeul Național al Unirii și Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia. Facultatea noastră a fost reprezentată de profesori și studenți-doctoranzi care au susținut comunicări:

- Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și Drd. Daniel-Matei Pop - *Din biografia însângerată a părintelui martir Florea Mureșanu,*

- Pr. drd. Petru Buran, *Ieroschimonalul Daniil Sandu Tudor - arhitect al spiritualității isihaste* - Drd. Călin-Emilian Cira, *Arhiepiscopul Justinian Chira, omul Bisericii și cărții.*

În 27 martie 2022 (Duminica a III-a din Sfântul și Marele Post, a Sfintei Cruci), Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia a slujit Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare la Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca și a rostit cuvântul de învățătură.

În data 29 martie 2022, a avut loc Conferința națională **ROOTS Interpretarea Sfintei Scripturi în tradiția patristică și rabinică - repere și direcții de cercetare** (organizatori: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă și Diac. lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa).

O alocuțiune introductivă a fost rostită de Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă.

Au susținut comunicări următorii studenți-doctoranzi ai Școlii Doctorale „Isidor Todoran”:

Alexandru Ciucurescu, *Figura patriarhului Iacov văzută ca El („zeu”, „Dumnezeu”) în lectura Midrașului Rabbah a Fac 28.12,*

Marius Tănase, *Credința în înviere în lumina Talmudului babilonian și Targumelor,*

Bogdan Șoptorean, *Legea Talionului în tradiția iudaică și cea patristică,*

Mirel Gălușcă, *Fenomenul/minunea opririi soarelui și a lunii din Iosua 10, 12-13 în contextual războaielor lui Yahweh. Istoricitate, interpretări și semnificații teologice,*

Ioan Dorin Salvan, *Înălțarea Chivotului (II Macabei 2,4-8, Apocalipsa 11,19. O perspectivă creștin-ortodoxă,*

Mircea Grec, *Școlile fiilor profeților în cadrul evenimentului profetic iudaic,*

Iancu Buda, *Învieria lui Hristos – typos al izbăvirii noastre reflecții anastice la Ps 30,*

Bogdan Negrea, *„Școala pustiei” – cunoașterea lui Dumnezeu prin asceză.*

Au participat cu referate și studenți-doctoranzi ai Facultăților de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București și „Episcop Dr. Vasile Coman” din Oradea.

În seara zilei de 30 martie 2022, Pr. lect. univ. dr. Paul Siladi a participat la emisiunea Răspunsuri pe cale, la Televiziunea Trinitas (pe pagina de socializare), vorbind despre *Scara, căderea în sus.*

Dr. Dacian But-Căpușan

Neidoni a absolvit Facultatea de Filosofie în cadrul Universității de Vest, fiind apoi bursier la Universitatea din Köln. A scris și a publicat în română și germană poezii, eseuri, studii și cărți, fiind citit și citat în reviste și pagini culturale din țara noastră, din Austria, Germania și Elveția. Născut în decembrie 1971 la Brașov, Cristian Muntean a absolvit Seminarul Teologic din Cluj-Napoca (1992) și Facultatea de Teologie din Oradea (1996), cu specializări în Israel și Germania, fiind doctor în teologie biblică (2003) cu o teză despre *Ierusalim, istorie și eshatologie*. A fost timp de doi ani secretar al Patriarhului Teotist, iar în prezent este preot la biserica Adormirea Maicii Domnului din Piața Sfatului din Brașov. Este autor a numeroase studii, articole, eseuri și recenzii în reviste și periodice culturale și teologice, a opt volume de poezie și a zece cărți teologice. Din dialogul epistolar purtat cu Cosmin Neidoni se vede limpede că părintele Cristian este un mare pasionat de artă și lectură, fiind realmente preocupat de dialogul dintre credință și cultură ca forme de mărturisire ale frumosului, ale lucrării lui Dumnezeu în lume și ale propovăduirii Evangheliei dincolo de amvon și de zidurile lăcașului de cult. L-am cunoscut în decembrie 2015 la Brașov cu prilejul unei lansări de carte și l-am simțit imediat și permanent ca pe un erudit, scriitor și teolog, un om sincer și onest, un familist devotat, soț și tată a două fete, între timp studente, un preot cu inima largă, care nu pune etichete, nu e un moralist sau un slujbaş, ci și-i apropie pe oameni prin cultură, prin jovialitate, prin modul firesc și cald de a fi, un talentat predicator, chiar dacă nu se încadrează în canoanele clasice ale omileticii. Nu în ultimul rând, părintele Cristian Muntean este un om al cetății, nu fiindcă locuiește în mijlocul uneia dintre cele mai vechi burguri transilvănene, ci prin modul său de a fi, deschis și firesc, lipsit de masca clericalistă, viu, cald, nevedetist, implicat trup și suflet în viața spirituală, culturală, educațională și socială a Brașovului ca preot la prima biserică românească din interiorul zidurilor vechiului Kronstadt, ca profesor de Vechiul Testament și Arheologie biblică la Seminarul din localitate, ca membru al Uniunii Scriitorilor – filiala Brașov și redactor TV la Televiziunea brașoveană Nova TV, unde găzduiește emisiunea săptămânală „Bucuria credinței”. Pentru mine, dar sunt sigur că și pentru alții, Cristian Muntean este un prieten adevărat, care înțelege prietenia în sensul ei profund de dăruire totală celorlalți.

Întâlnirea fericită dintre cei doi a avut drept rezultat o carte de dialoguri pe marginea marilor întrebări, adresate și dezlegate în forma unei corespondențe prin email, transpuse apoi într-un volum oferit oricărui om de bine, cuminte și cu minte, lucid și preocupat realmente de frumos, înțelepciune, cultură, viața spirituală, identitatea creștină. Dialogul celor doi e onest, amical, viu, descoperindu-i cititorului sinele celor doi autori, dar într-o mai mare măsură pe cel al părintelui Cristian care se află în ipostaza celui ce răspunde întrebărilor adresate de un căutător al înțelepciunii și al sensului vieții. În ciuda aparențelor, cartea e una accesibilă și se prezintă ca o bucurie livrescă ce atinge o serie de teme mari ale culturii române și universale, ale filosofiei, spiritualității creștine și vieții cotidiene, precum: poezia și poetul; arta și știința; cultura și credința; Eminescu și Brâncuși; încrederea și îndoiala; iubirea și iertarea („doar iubind poți ierta și uita); toleranță versus iubire; postul și nevoița; iubirea lui Dumnezeu și lucrurile cu adevărat importante în viață; problema lumii de astăzi și societatea de consum; răutatea și pierderea măsurii; moartea; liniștea lăuntrică; libertatea; patriotismul; preamărirea lui Dumnezeu; Patericul; femeia, nunta și relația de iubire între bărbat și femeie; modestia și smerenia; sinceritatea; Facebook, idolatria și ce-l împlinesc cu adevărat pe om; și, desigur, chipul preotului astăzi, subiect despre care rețin următoarea observație a părintelui Cristian: „Câmpul teologic s-a diversificat. Nu poți fi azi un preot complet fără să citești literatură și poezie, fără să ai cunoștințe despre artă sau estetică. Desigur că poți să fii un preot bun fără toate acestea, dar unii dintre noi au adus în perimetrul duhovnicescului o idee falsă, că nu e nevoie decât de trăire pentru a fi un preot bun. Eu spun că un preot bun nu poate fi fără toate cele enumerate, ele devin implicite, ca și drumul nostru de la poruncă la pildă. Poți rămâne în poruncă și e bine, nu greșești pentru că ai repere, dar diferența calitativă e dată de modul în care ai devenit pildă” (p. 198).

Discutând întrebări fundamentale, cei doi autori ne pun la îndemână o carte folositoare pentru minte, inimă și literatură, iar părintele Cristian Muntean reușește, fără să-și fi propus neapărat, să poarte mesajul Evangheliei mai ales către cei ce nu prea trec pragul Bisericii și nici nu apleacă urechea la undele ei din mass-media. De aceea, dialogul epistolar propus de Cosmin Neidoni și Cristian Muntean poate fi un dar potrivit pe care-l putem oferi celor ce le dorim să descopere și o altă dimensiune a vieții, decât cea pe care o vedem propusă agresiv astăzi, celor ce vrem să le aducem o rază de lumină, să le propunem o clipă de tihnă sufletească și de desfătare intelectuală într-o zi de duminică.

Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

Cosmin Neidoni, Cristian Muntean, *Ca o zi de duminică. Dialog epistolar*, Libris Editorial, Brașov, 2020, 285 p.

În seara zilei de 24 februarie 2022, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a găzduit un eveniment editorial dedicat celor mai recente apariții de carte semnate de preotul profesor, scriitor și poet Cristian Muntean din Brașov. Una din cele trei cărți prezentate reprezintă o raritate în spațiul literar-teologic românesc actual, mai ales în ceea ce privește aborda-

rea sau eșafodajul cărții, plămădită pe o structură dialogică între un filosof catolic și un preot ortodox, ambii cu reale preocupări și realizări literare în zona poeziei, publicisticii și a eseisticii teologale contemporane. Născut în 8 martie 1975 la Timișoara, Cosmin

† **BENEDICT BISTRITĂANUL**
EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI VADULUI,
FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Martie 2022

1 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

2 martie

Program de audiențe la birou.

Participă online la conferința „Hermeneutica dosarelor Securității: Cadru metodologic, capcane interpretative și implicații morale”, susținută de Dr. Dragoș Ursu, istoric la Muzeul Unirii din Alba-Iulia. Rostește un cuvânt introductiv.

3 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul și seminarul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

4 martie

Program de audiențe la birou.

În localitatea Mărișel, vizitează tabăra de voluntari din cadrul ASCOR Cluj-Napoca; rostește un cuvânt tematic și intră în dialog cu tinerii prezenți.

5 martie

Săvârșește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

La Paraclisul Facultății de Teologie, slujește Taina Sfântului Botez pentru pruncul Ruben Cristea.

6 martie

În Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, a Lăsăturii sec de brânză, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Sfinții Martiri Brâncoveni din cartierul clujean Mănăștur. După citirea Sfintei Evanghelii rostește un cuvânt de învățătură.

Seara, slujește Vecernia Iertării și predică în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

7 martie

La programul de Master, predă cursul „Teologie, viață social-politică și relații interreligioase în spațiul siriacă”.

Slujește Pavcernița cu prima parte a Canonului cel Mare în Catedrala Mitropolitană. Rostește un cuvânt de învățătură.

8 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

Seara, în Biserica studenților din complexul Hașdeu, slujește a doua parte a Canonului cel Mare în cadrul Pavcerniței Mari și rostește un cuvânt de folos duhovnicesc.

9 martie

Săvârșește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite în Catedrala Mitropolitană și rostește la final un scurt cuvânt de învățătură.

La Monumentul Rezistenței Anticomuniste din Parcul Central al municipiului Cluj-Napoca, oficiază slujba de Parastas cu ocazia Zilei Deținuților Politici Anticomuniști. Rostește un cuvânt omagial.

Seara, în Catedrala din Beclean, slujește a treia parte a Canonului cel Mare cu Pavcernița Mare, iar la final rostește predica. Este însoțit de PC Pr. Cristian Dragoș, Protopop de Beclean.

10 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul și seminarul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

Seara, în Parohia Sfânta Ana din Municipiul Bistrița, slujește a patra parte a Canonului cel Mare cu Pavcernița Mare și rostește la final un cuvânt de învățătură.

11 martie

Program de audiențe la birou.

În Parohia Cătina din Protopopiatul Gherla săvârșește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și rostește predica. Ridică la rangul de iconom pe PC Pr. Gheorghe Aurelian Ilovan, parohul comunității. Este însoțit de PC Pr. Paul Ișip, Protopop de Gherla.

12 martie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

În incinta Paraclisului Colegiului Ortodox Mitropolit Nicolae Colan, oficiază o slujbă de binecuvântare a elevilor participanți la Olimpiada de Religie, faza Județeană, desfășurată în respectiva instituție de învățământ. Rostește un cuvânt de încurajare și felicitare. Este însoțit de PC Pr. Sidon Marian, inspectorul de religie al județului Cluj.

În Parohia Monariu din Protopopiatul Bistrița oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Garofița Ceteraș. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Aula Facultății de Teologie din Cluj-Napoca participă la evenimentul „Ortodoxia” organizat de Asociația „Chip și Asemănare” în colaborare cu Facultatea de Teologie Ortodoxă. Rostește o conferință tematică.

Face o vizită pastorală la Mănăstirea Comaia din Protopopiatul Năsăud.

13 martie

În prima Duminică din Post, a Ortodoxiei, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Parohia Câmpia Turzii I. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Rus, Protopop de Turda.

14 martie

De ziua onomastică, slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, participă la binecuvântarea și inaugurarea Magazinului de panificație Artos, din Piața Avram Iancu, Cluj-Napoca, al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La programul de Master, predă cursul „Teologie, viață social-politică și relații interreligioase în spațiul siriacă”.

15 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

Predă online în cadrul Fundației „Casa Paleologu” cursul „Un exercițiu de recuperare teologică și culturală: Sfântul Isaac Sirul (partea I).”

Primește la reședința episcopală pe Preasfințitul Iosif Pál, Episcop romano-catolic de Timișoara.

16 martie

Program de audiențe la birou.

Seara, săvârșește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și predică în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

În aceeași biserică, asistă la concertul de pricesne susținut de un grup coral, membri ai Coralei Armonia din Constanța.

17 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul și seminarul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

22 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

Predă online în cadrul Fundației „Casa Paleologu” cursul „Un exercițiu de recuperare teologică și culturală: Sfântul Isaac Sirul (partea II).”

23 martie

Primește la reședința episcopală pe Preasfințitul Părinte Nichifor Botoșăneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor.

Program de audiențe la birou.

Slujește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și rostește predica la Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

În aceeași biserică, asistă la concertul de pricesne susținut de cvartetul vocal Synavlia.

24 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul și seminarul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

În Catedrala Mitropolitană asistă, alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, la Pavcernița Mare unită cu Litia sărbătorii Bunei Vestiri, slujbă oficiată de PS Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului.

25 martie

La praznicul Bunei Vestiri, sărbătoarea Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, slujește Sfânta Liturghie, alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, ÎPS Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, PS Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului și de PS Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmăreului. Rostește la final un cuvânt de felicitare pentru cei 11 ani de slujire la cârma Mitropoliei Clujului a ÎPS Părinte Mitropolit Andrei.

Seara, slujește Paraclisul Maicii Domnului și predică în Biserica Buna Vestire din cartierul clujean Iris. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II.

26 martie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

27 martie

În a 3-a Duminică din Post, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește predica în Parohia Budești-Fânațe. Binecuvintează noua capela mortuară din apropierea bisericii și monumentul eroilor, construite prin contribuția Primăriei și a Consiliului Local Budești. Rostește un scurt cuvânt ocazional la cele două momente. Ridică la rangul de iconom pe PC Pr. Rareș Andrei Pîntea, parohul comunității. Oferă Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului, domnului Vasile Codrea, Primarul comunei Budești și diplome de aleasă cinstire. Este însoțit de PC Pr. Cristian Dragoș, Protopop de Beclean.

Seara, în biserica Mănăstirii Sopor de Câmpie din Protopopiatul Turda, sfințește icoana Maicii Domnului „Eu sunt cu voi și nimeni împotriva voastră”, pusă spre închinare în biserica mănăstirii și slujește slujba Acatistului.

28 martie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Prezidează comisia pentru examenul de capacitate preotească.

La programul de Master, predă cursul „Teologie, viață social-politică și relații interreligioase în spațiul siriacă”.

29 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul II cursul opțional de „Limba și literatura siriacă”.

În biserica Așezământului Sfântul Vasile cel Mare din municipiul Bistrița slujește Sfânta Taina a Maslului și rostește cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopop de Bistrița.

30 martie

Program de audiențe la birou.

În Parohia Tăuți din Protopopiatul Cluj I oficiază slujba înmormântării pentru adormita întru Domnul, Maria Marcisenti, refugiată din Ucraina, aflată la Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie din Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, directorul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie”.

Slujește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și predică în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

31 martie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, predă studenților din anul III cursul și seminarul de „Spiritualitate Ortodoxă (I)”.

Alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, participă la evenimentul „Carte, poezie și cântec românesc” organizat de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului în Muzeul Mitropoliei de la demisolul Catedralei Mitropolitane.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, *secretar de cabinet*

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, oficiind Sfânta Liturghie a Darurilor Mai Înainte Sfințite, înconjurat de un sobor de preoți în biserica Parohiei Cătina, Protopopiatul Gherla, 11 martie 2022.

Participă alături de ÎPS Părinte Mitropolit Andrei la ședința cu preoții de caritate din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un scurt cuvânt de învățătură în Paraclisul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. În continuare, participă la o întâlnire cu membri, cadre active și în rezervă, ai aparatului MAI, Cluj-Napoca.

18 martie

Program de audiențe la birou.

Săvârșește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite și rostește un cuvânt de învățătură la Paraclisul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

19 martie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

20 martie

În Duminica a II-a din Post săvârșește Sfânta Liturghie și rostește predica la Catedrala Mitropolitană.

Seara, slujește Paraclisul Maicii Domnului în Biserica studenților din complexul Hașdeu. După slujbă, rostește un cuvânt de învățătură.

21 martie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial. Sub prezidenția ÎPS Părinte Mitropolit Andrei, alături de profesorii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la ședința de Departament.

La programul de Master, predă cursul „Teologie, viață social-politică și relații interreligioase în spațiul siriacă”.

† **ANDREI**
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde herziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Martie 2022

1 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Mihai Vodă” de la Turda. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

2 martie

În sala de ședințe a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot, la parohiile Bonț (protopopiatul Gherla) și Muncel (protopopiatul Dej).

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

3 martie

La Chilia „Sfinții Părinți Athoniți Siluan și Sofronie” de la Lăzești, județul Alba, îl vizitează pe PCuv. Ierom. Rafail Noica. Este însoțit de PCuv. Arhim. Samuel Cristea, duhovnicul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

4 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

5 martie

În Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul Clujean Grigorescu (parohi: Pr. Cristian Ion Beldiman și Pr. Nicu Dumitrașcu), oficiază slujba Parastasului la împlinirea a 40 de zile de la mutarea la Domnul a scriitorului Eugen Albu. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

6 martie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Împlinește îndătinatul ritual al Iertării de la începutul Postului Mare.

7 martie

În biserica din Iclod, protopopiatul Gherla (paroh: Pr. Claudiu Nicu Herineanu), slujește Pavcernița Mare, cu prima parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

8 martie

În parohia Căianul Mic, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Alexandru Gherghel), oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Ludovica, mama interpretului de muzică populară Alexandru Pugna. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de la Dobric, protopopiatul Beclean. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În biserica Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de

la Nicula, protopopiatul Gherla, slujește Pavcernița Mare, cu cea de-a doua parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

În sala de ședințe a Mănăstirii Nicula, prezidează sinaxa viețuitorilor. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

9 Martie (Sfinții Patruzeci de Mucenici)

Cu prilejul hramului, în biserica Mănăstirii-Memorial de la Gherla, slujește Sfânta Liturghie a Darurilor mai Înainte Sfințite. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Ion Chindriș.

Cu prilejul Zilei deținuților politici anticomuniști, la Troița amplasată pe Dealul Căramidăriei din proximitatea Mănăstirii-Memorial din Gherla, pe locul unde au fost înmormântați deținuții politici decedați în penitenciarul din localitate, săvârșește slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Prof. Vasile Stanciu de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În Biserica „Duminica tuturor Sfinților” din cartierul clujean Mănăștur (parohi: Pr. Horea Petrea și Pr. Mircea Oros), slujește Pavcernița Mare, cu cea de-a treia parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

10 martie

În parcare Complexului Comercial Selgros din Bistrița, participă la conferința de presă organizată cu prilejul plecării convoiului de mașini ce au transportat cele peste 150 Tone de alimente și medicamente colectate din parohiile Arhiepiscopiei

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, oficiind Sfânta Liturghie în Parohia Bața, Protopopiatul Beclean, 20 martie, 2022.

scopiei Vadului, Feleacului și Clujului, pentru cei din Ucraina aflați în război. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din Năsăud (paroh: Pr. Ovidiu Sermeșan), slujește Pavcernița Mare, cu ultima parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

11 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În biserica din Acâș, județul Satu-Mare, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, preot Augustin Dănuț, tatăl Arhidiaconului Dan Grigore Văscu, directorul postului de radio „Renașterea”. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de domnul Adrian Eugen Truță, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

12 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă masteranzilor de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

La Facultatea de Teologie, participă la vernisajul expoziției concurs „Ortodoxia”, organizată de secția Artă Sacră a instituției de învățământ, împreună cu Asociația „Chip și Asemănare”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

La Mănăstirea „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul” de la Nușeni, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de sfințire a icoanei Sfântului Ierarh Nicolae, adusă din Sfântul Munte

Athos, precum și slujba Parastasului de obște. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită la sediul protopopiatului Dej, în vederea rezolvării unor probleme administrative.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

13 martie

Oficiază slujba de binecuvântare a lucrărilor realizate la biserica din Vâlcele, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt de felicitare.

În biserica din Vâlcele, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Muncel, protopopiatul Dej, pe diaconul Ion Chindriș. Cu prilejul împlinirii a 100 ani de la sfințirea bisericii, de către vrednicul de pomenire Episcop Nicolae Ivan, oficiază slujba Parastasului pentru preoții slujitori, citorii, enoriașii, binefăcătorii și închinătorii sfântului locaș. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Hirotonește întru iconom pe părintele paroh Sorin Viorel Buș. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Conf. Univ. Dr. Ion-Radu Seicean de la Universitatea de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnului Gabriel Victor Costea, primarul comunei Feleacu. Acordă domnului Alexandru Domocoș, „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Pavcernița Mică și rostește o cateheză. Îi binecuvintează pe membrii Grupului „Buna Vestire” al Catedralei Mitropolitane, oblaștii de PCuv. Protos. Natanael Zanfirache, care, purtând pe brațe zeci de icoane, au dorit să marcheze, astfel, Duminica Ortodoxiei.

14 martie

În capela Seminarului Teologic, acordă un interviu postului TVR Târgu Mureș, pentru emisiunea „Biruitoarii – oamenii care se hrănesc din Dumnezeu”, interviu care va apărea în episodul dedicat Arhimandritului Ioan Iovan, duhovnic al Mănăstirii „Nașterea Maicii Domnului” de la Recea, județul Mureș.

Săvârșește slujba de sfințire a apei și cea de binecuvântare a Magazinului de pâine și produse de panificație „Artos” al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, situat în Piața Avram Iancu, numărul 2. Rostește un

cuvânt duhovnicesc.

La reședința episcopului vicar, cu prilejul zilei onomastice, îl felicită pe PS Părinte Benedict Bistrițeanul.

15 martie

În localitatea Vălenii Șomcutei, județul Maramureș, o felicită pe sora Înaltpreasfințitei Sale, preoteasa Mariana Petruș, cu prilejul zilei de naștere.

Face o vizită pe șantierul de înfrumusețare al Bisericii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cartierul clujean Dâmbul Rotund (parohi: Prot. Alexandru Ciui și Pr. Mihai Pop). Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

16 martie

În capela Seminarului Teologic din Cluj-Napoca (slujitor: Arhim. Samuel Cristea), slujește Sfânta Liturghie a Darurilor mai Înainte Sfințite. Rostește cuvântul de învățătură.

17 martie

În aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează ședința de lucru cu preoții de slujire caritativă din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită în Cimitirul eparhial „Sfântul Lazăr” și pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca.

În sala principală a Muzeului Mitropoliei de la demisolul catedralei, participă la seara culturală organizată de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, în cadrul căreia a fost evocată personalitatea Mitropolitului cărturar Bartolomeu Anania. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Participă și la momentul festiv al lansării volumului „Academicianul Ioan Lupaș și Ortodoxia Românească” al părintelui profesor Alexandru Moraru. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

18 martie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV.

În deschiderea celor „Trei seri de rugăciune” organizate în Biserica „Sfântul Alexandru” de pe Bulevardul Muncii din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Claudiu Melean), se roagă pentru încetarea războiului, pentru sănătatea celor bolnavi și rostește un cuvânt de învățătură.

Îl primește la reședință pe PS Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor.

19 martie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă masteranzilor de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernia, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

20 martie

În biserica din Bața, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește într-un sachelar pe părintele paroh Ionel Daniel Olari. Conferă domnului Ionel Ropan, primarul comunei Petru Rareș, Ordinul „Mihai Vodă”, iar domnului chestor general Ioan Buda, de la Poliția de Frontieră Română, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” domnului Vasile Cocos. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul postului de radio „Renașterea”.

Oficiază slujba de binecuvântare a amplelor lucrări de renovare realizate la casa parohială din Bața. Rostește un cuvânt de felicitare.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Pavcernița Mică și rostește o cateheză.

21 martie

În capela mortuară din Cimitirul Municipal din cartierul clujean Mănăștur, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Viorel Popa, fostul șofer al vrednicului de pomenire Iustinian Arhiepiscopul. Rostește un cuvânt de mângâiere.

La Facultatea de Teologie, prezidează ședința de lucru cu toate cadrele didactice ale instituției de învățământ. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

22 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Ștefan cel Mare” de la Vad, protopopiatul Dej. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Prot. Ioan Buftea.

23 martie

În capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca (slujitor: Ierom. Grigorie Foltis), slujește Sfânta Liturghie a Darurilor mai Înainte Sfințite. Hirotonește într-un diacon pe domnul profesor Stelian Pașca-Tușa, cadru didactic al instituției de învățământ. Rostește cuvântul de învățătură.

Îl primește la reședință pe PS Părinte Nichifor Botoșăneanul, episcopul vicar al Arhiepiscopiei Iașilor.

24 martie

În curtea Poliției Transporturi Feroviare din Cluj-Napoca, săvârșește slujba de sfințire a apei și cea de sfințire a unei noi Troițe. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Conferă domnului

comisar șef de poliție Florin Alexandru Oneț, șeful secției Regionale de Poliție Transporturi Cluj-Napoca, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Constantin Ciui, protopopul de Cluj II.

În biserica din Livezile, protopopiatul Bistrița, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Aurel Stelian Părăscan, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Pavcernița Mare cu Litie.

Îl primește la reședință pe ÎPS Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, PS Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului și pe PS Părinte Timotei Sătmăreanul, arhiepiscopul vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului. Conferă părintelui profesor Tiberiu Ardelean, din cadrul Arhiepiscopiei Aradului, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

25 Martie (Buna Vestire)

Cu prilejul hramului Mitropoliei, în Catedrala din Cluj-Napoca, în sobor de arhierie, slujește Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur unită cu Vecernia. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Conferă Înaltpreasfințitului Părinte Timotei al Aradului, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”. Rostește un cuvânt de felicitare polițiștilor prezenți în Catedrala Mitropolitană,

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, oficiind înconjurat de un sobor de preoți Sfânta Liturghie în biserica parohiei Răscruți, Protopopiatul Cluj I, 27 martie, 2022.

cu prilejul Zilei Poliției Române.

Primește la reședință oficialități militare și civile, județene și locale, prezente în Catedrala din Cluj-Napoca cu prilejul hramului Mitropoliei.

În fața Teatrului Național din Cluj-Napoca, participă la ceremonialul organizat cu prilejul Zilei Poliției Române. Oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt de felicitare. Acordă domnului comisar șef Mircea Ion Rus, șeful Inspectoratului Județean de Poliție Cluj, distincția „Crucea Transilvană”.

În sala centrală a Muzeului Mitropoliei de la demisolul catedralei, vizionează cel de-al patrulea episod al filmului „Părintele nostru Episcop Vasile Flueraș. Frumusețea și Adevărul Cumințeniei”, realizat de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj. Rostește un cuvânt evocator.

26 martie

În Biserica „Sfântul Dumitru”, monument istoric din Suceava, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul Valerian Găină, tatăl credincioasei Maria Lucan. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” de la Piatra Fântânelor, protopopiatul Bistrița. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

27 martie

În biserica din Răscruți, protopopiatul Cluj I, slujește

Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește într-un iconom pe părintele paroh Dan Balog. Conferă domnului Emil-Aurel Cârhaț, primarul comunei Bonțida, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

Oficiază slujba de sfințire a noii Capele Mortuare din Răscruți, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de teologul Dumitru Cucură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Pavcernița Mică și rostește o cateheză.

28 martie

La monumentul lui Onisifor Ghibu din proximitatea școlii din cartierul clujean Grigorescu, școală ce-i poartă numele, la împlinirea a 104 ani de la unirea Basarabiei cu România, participă la momentul festiv organizat de Primăria municipiului Cluj-Napoca. Oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Centrul Eparhial prezidează comisia de evaluare a candidaților la examenul de Capacitate Preoțească.

29 martie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare” de la Someșul Cald, protopopiatul Huedin. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

30 martie

Oficiază slujba de resfințire a capelei din incinta Unității Militare 01607, Batalionul 55 Comunicații și Informatică „Napoca”, din cartierul clujean Someșeni. Rostește un cuvânt de felicitare.

În capela Unității Militare din Someșeni, slujește Sfânta Liturghie a Darurilor mai Înainte Sfințite și rostește cuvântul de învățătură. Conferă părintelui slujitor Marius-Cosmin Copaciu, Ordinul „Mihai Vodă”. Acordă locotenent-colonelului Manuel Florin Onofrei, comandantul batalionului, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă domnului colonel Florin Csegzi și domnului plutonier adjutant Gheorghe Milandru, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

La împlinirea a 90 ani de la înființarea Regimentului 2 Transmisiuni, ale cărui

tradiții sunt continuate de Batalionul 55 Comunicații și Informatică „Napoca”, pe platoul din incinta U.M. 01607, participă la ceremonialul organizat cu acest prilej. Oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt de felicitare.

Săvârșește slujba de resfințire a monumentului eroilor din incinta Unității Militare din cartierul clujean Someșeni. Oficiază slujba Parastasului pentru eroi și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de teologul Dumitru Cucură.

31 martie

În sala de ședințe a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot, la parohiile Finișel (protopopiatul Cluj I), Guga (protopopiatul Dej) și Corneni (protopopiatul Gherla).

În curtea Diviziei IV Infanterie „Gemina” din Cluj-Napoca, participă la ceremonialul organizat cu prilejul trecerii în rezervă a domnului General Maior Dr. Dorin Blaiu, comandantul diviziei. Rostește o rugăciune de mulțumire și un cuvânt de felicitare. Conferă domnului general, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

În sala principală a Muzeului Mitropoliei de la demisolul Catedralei, participă la seara culturală „Carte, poezie și cântec românesc”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

Părtășia la Înviere în viața aceasta, conform Sfinților Athoniți Siluan și Sofronie

„Tu ai spus în Sfânta Evanghelie, că morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și vor învia. Așa fă acum: ca sufletele noastre moarte să audă glasul Tău și să învie, întru bucurie”¹.

„...Cât este de bine totul când sufletul se află în dragostea lui Dumnezeu, cât de drag și de vesel este totul. Dar și în dragostea lui Dumnezeu sânt dureri, și cu cât mai mare dragostea, cu atât mai mare durerea. Maica Domnului niciodată nu a greșit, în nici un gând, și niciodată nu a pierdut harul, dar și ea a suferit mari necazuri; dar când S'a aflat lângă cruce, durerea Ei a fost nemărginită ca noianul, iar chinurile sufletului ei nemăsurat mai mari decât chinul lui Adam când a fost izgonit din rai, căci dragostea Ei era neasemuit mai mare decât a lui Adam în rai. Iar dacă Ea a rămas în viață, a fost numai fiindcă puterea Domnului o întărea, căci Domnul voia ca Ea să-I vadă învierea, și ca după înălțarea Sa să rămână pe pământ drept mângâiere și bucurie Apostolilor și noului neam creștinesc”².

„Cunoscându-și învierea și văzând lumina adevăratei și vecinicei ființări, sufletul lui Simeon, după arătarea Domnului, trăia prăznuirea biruinței pascale. Totul era bine: și lumea era minunată, și oamenii dragi, și întreaga zidire nespuse de frumoasă, și trupul îi devenise altul, ușor, și puterile parcă i s'au înmulțit, și cuvântul lui Dumnezeu îmbucura sufletul; și privegerile de noapte în biserică și, îndeosebi, rugăciunile în chilie, în singurătate, îl îndulceau. Din prisosința bucuriei sufletul i se îndurera pentru oameni, și el se ruga pentru întreaga lume”³.

„Începu o nouă etapă a vieții duhovnicești a monahului Siluan. Cea dintâi arătare a Domnului fusese plină de o lumină de neînțeles; îi adusese o bogăție de trăiri, o nesfârșită dragoste, bucuria învierii, adevărul și credinciosul simțământ al trecerii de la moarte la viață, dar a dat naștere și unei neașteptate nedumeriri: Atunci de ce s'a depărtat lumina? Pentru ce acel dar nu fusese de neînstrăinat, după cuvântul Domnului: «Și bucuria voastră nimenea o va lua de la voi» (Io. 16: 22)? Oare darul însuși fusese nedesăvârșit, sau sufletul ce-l primise nu a putut să-l poarte?

Acum se descoperise și se conștientizase pricina pierderii: sufletul nu avusese nici înțelegerea, nici puterea de a purta darul”⁴.

„Pentru el, care își trăise învierea sufletului, devenise firesc a socoti pe fiecare om ca pe vecinul său frate”⁵.

„Câtă vreme omului nu-i va fi dat de sus «să înțeleagă Scripturile» și «să cunoască tainele împărăției lui Dumnezeu», câtă vreme nu se va fi smerit printr'o lungă luptă cu patimile și nu va fi cunoscut prin cercare învierea sufletului său, și toate cele ce se află pe această tainică și măreață cale, neapărat va trebui să se țină cu tărie de predania și de învățătura Bisericii”⁶.

„În rugăciunea născută din har, cunoașterea ființială - sau din cercare, așa cum spunea Starețul - a slobozeniei omului este cât se poate de adâncă. El din tot sufletul recunoștea că adevă-

rata robie este una singură - robia păcatului; că adevărata libertate este una singură - învierea în Dumnezeu.

Câtă vreme omul nu și-a dobândit cea întru Hristos înviere, totul în el va rămâne scâlciat de frica morții și, prin urmare, de robia păcatului. Iar dintre cei scâlțiați, ce nu au cunoscut încă harul învierii, vor scăpa doar acei despre care s'a spus: «Ferițiți cei care nu au văzut, dar au crezut»⁷.

„«Ferițiți de-pace-făcătorii, că aceia fii lui Dumnezeu se vor chema». Aci, Domnul spune că cei care propovăduiesc pacea lui Dumnezeu se aseamănă Lui, Celui Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu; și se aseamănă întru toate, adică nu numai întru slava și învierea Sa, ci și în defăimare și moarte. Despre aceasta mult se vorbește în Scripturi, și de aceea cei carii propovăduiesc într'adevăr pacea lui Hristos să nu uite niciodată de Golgotha”⁸.

„Vorbind despre experiența vecinicei și învierea sufletului, vorbesc despre marea bunăvoință a lui Dumnezeu care, revărsându-se asupra omului, îl «răpește» în tărâmul Vecinicei Lumini, dându-i a trăi neîndoielnic propria-i slobozenie din moarte, propria-i vecinicie”⁹.

„Poate că cei mai mulți dintre creștinii evlavioși nu și-au trăit învierea de-a lungul vieții lor, însă credința în ea îi păzește. Despre această credință adeseori vorbea Starețul [Siluan], citând cuvântul Domnului: «Ferițiți cei ce nu au văzut, și au crezut» (Io. 20: 29). Vine ceasul când această credință duce pe om din întunecul și strâmtoarea robiei în întinderile adevăratei, nesticăcioasei vieți, a cărei măreție este una cu totul aparte, neasemănătoare cu ideea omenească obișnuită privind măreția și frumusețea”¹⁰.

„...Experiența pe care o poate avea omul în ce privește hăul căderii și experiența pocăinței și a învierii în Hristos... experiența răscumpărării și învierii în Hristos, este cea a vecinicei. Cea dintâi se arată drept o fărâmițare și nesfârșită

felurime; cea de-a doua înfățișează asemănarea omului cu Dumnezeu și unimea neamului omenesc... Experiența celei de-a doua rânduiești, în străfundurile ei, nu atârna de condițiile empirice ale vieții omului. Altfel spus, nu există și nu pot exista condiții exterioare în care petrecerea în poruncile lui Dumnezeu să fie absolut cu neputință”¹¹.

„Câteodată însă revărsările harului sânt atât de bogate, încât sufletul, în adâncul trăirilor sale, limpede își simte propria înviere. Atunci mărturia launtrică a Duhului despre adevăr devine atât de lămurită, încât nici că mai rămâne loc în suflet pentru îndoială sau clătinare. Dragostea de Dumnezeu umple toată ființa, și chemarea către El stăpânește tot restul. În asemenea cazuri sufletul se întărește pentru tot restul vieții și se slobozește până în străfundurile sale de orice sfâșiere launtrică; atunci nu își mai află loc în el chinuitoare căutări ale adevărului, ci tot restul nevoinței sale se îndreaptă numai spre plinirea, în viața sa, a ceea ce a cunoscut în ceasul cercetării”¹².

„...El însuși [un monah cu viață sfântă, care adesea s-a învrednicit de vederea luminii dumnezeiești și simțirea harului sfinților] mi-a spus, că «dacă vederea lui Hristos cel viu s'ar fi prelungit încă o clipită, eu nu aș fi rămas viu». Și astfel, «a ajunge la această smerenie», și a rămâne viu - omul nu poate. Îmi amintesc că într'o zi Starețul mi-a zis: «Desăvârșitul har, firea noastră pământească nu îl poate purta... Mai ușor este să porți în mâinile goale carbuni aprinși decât să păstrezi acest foc ceresc». Acest foc mistuie tot ceea ce aparține într'un fel sau altul stricăciunii: Carne și sânge, împărăția lui Dumnezeu a moșteni nu pot; nici stricăciunea nesticăciune va moșteni (1 Cor. 15:50). Neapărat ea trebuie să se prefacă într'alt trup, unul duhovnicesc, asemenea trupului lui Hristos cel înviat - trup în care moartea de acum nu mai are loc”¹³.

„Creștinul străbate toată calea lui Hristos, până și la pogorârea Sa în iad, făcându-se apoi părtăș învierii Lui”¹⁴.

„Și totuși, oricât de grea ar fi această «caznă Adamică», oricât de mare suferința în «iadul pocăinței», în ea, în vârtutea tânjirii către Dumnezeu, în vârtutea atracției ce urmează chemării lui Dumnezeu, se cuprinde viață și bucurie, astfel încât și plânsul acela, și tristețea aceea, după expresia Sfinților Părinți, sânt «de bucurie făcătoare». Și când pocăința atinge o anume plinătate, atunci, în măsura plinătății ei, omul se învrednicește de vedenia Dumnezeieștii Lumini. Pe cât ne este cu putință să judecăm, din mărturia multor monahi, vederea aceasta are loc într'o clipă când omul nicicum nu o așteaptă, și îi premerge o anume pace; iar întru sine ea poartă o blândă dragoste și adevărata înviere a sufletului”¹⁵.

„Și iată, într'o Sâmbătă Mare (poate a anului 1924), Lumina m'a cercetat după împărtașanie și am simțit-o ca atingerea Dumnezeieștii vecinicii de duhul meu. Lină, plină de pace și de dragoste, Ea a rămas cu mine trei zile. Ea a izgonit întunericul neființei care stătea înaintea mea. Eu - am înviat; și în mine, și cu mine a înviat întreaga lume. Cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur de la sfârșitul slujbei de Paști s'au înfățișat în cutremurătoarea lor putere: «înviat-au Hristos, și nici un mort în mormânturi». Istovit până atunci de viziunea morții atotcuprinzătoare, în acel moment am trăit: Da, și sufletul meu a înviat, iar de acum pe nimenea nu mai văd mort? Dacă Dumnezeu este așa, atunci mai curând trebuie să părăsesc toate și să caut să mă unesc numai cu El”¹⁶.

¹¹ Idem, p. 251-252.

¹² Arhim. Sofronie, *Nașterea întru Împărăția cea Neclătită*, Traducere din limba rusă de Ierom. Rafail (Noica), Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2003, p. 164.

¹³ Idem, p. 227-228.

¹⁴ Idem, p. 244.

¹⁵ Idem, p. 248-249.

¹⁶ Arhimandritul Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, Traducere din limba rusă de Ierom. Rafail (Noica), Editura Sofia, București, 2005, p. 253-254.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcopul-vicar BENEDICT BISTRITĂNEANUL

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. CORNEL COPREAN,

Arhim. prof. univ. dr. TEOFIL TIA, Pr. lect. dr. LIVIU VIDICAN-MANCI

Director:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800

Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)

ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan,

Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login,

Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi,

Nicoleta Pălimaru, Elena Pârnu, Arhim. Simeon (Pintea),

Arhid. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

Postul Mare – timp de activități filantropice, culturale, sociale și de dăruire, cu implicarea ASCOR Cluj-Napoca

Anca-Maria Bica

Luna martie este, prin excelență, perioada din an dedicată vieții, reinnoirii, bucuriei sau a începutului – toate acestea privite prin diverse perspective. Cea mai înălțătoare promisiune despre viață ne-o face Însuși Domnul nostru Iisus Hristos – Viața cea veșnică –, Care ne spune în Evanghelia după Ioan că: „Eu sunt învierea și viața; cel crede în Mine, chiar dacă va muri va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac” (Ioan 11: 25-26).

În această lună, Asociația Studenților Creștin-Ortodocși Români, Filiala Cluj-Napoca (ASCOR Cluj-Napoca), a desfășurat mai multe activități care au pus în evidență un anumit specific al perioadei dedicate vieții, dintre care le amintim pe următoarele: Campania de Donare de Sânge, proiecția filmului *Unplanned* și conferința – din seria devenită deja tradiție a serilor duhovnicești – cu Părintele Nicolae Tănase de la Valea Plopului, fondator al Asociației „Pro Vita”. Pe lângă aceste întâlniri, în cadrul asociației noastre au mai avut loc în perioada Postului Mare alte câteva activități specifice precum: desfășurarea unui atelier de litografii și a unei serii de activități sportive, organizarea serilor duhovnicești cu o tradiție de peste douăzeci și cinci de ani, a unui team building pentru membrii asociației și a unei serii culturale în cinstea Înaltpreasfințitului Părinte și Mitropolit Bartolomeu. Mai mult, alte două evenimente importante ale lunii martie au fost proiectarea, de praznicul Bunei-vestiri, a episodului patru din seria interviurilor-document dedicate Preasfințitului Părinte Episcop Vasile Someșanul și deja consacratele întâlniri cu Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul care, cu prilejul ultimei vizite la Biserica Studenților din Complexul Studențesc „B.P. Hașdeu”, a rostit o rugăciune de binecuvântare a noii mașini-dube a asociației.

Campania „Uniți pentru viață”

Cea de-a treia ediție a campaniei „Uniți pentru viață” a ajuns la final la data de 4 martie. Pe întreg parcursul campaniei, voluntarii din cadrul ASCOR Cluj-Napoca au interacționat zilnic cu cel puțin 100 de donatori de sânge, iar în ultimele două zile, chiar cu câte 200 de persoane, fapt care ne-a bucurat foarte mult. În aceste ultime zile, mai multe asociații studențești, ONG-uri, și nu numai, s-au mobilizat pe plan național și au donat sânge pentru cei aflați în nevoi, pentru aproapele nostru aflat în mare încercare, chiar dacă aproapele este la depărtare. Cu acest prilej, dorim să le mulțumim tuturor celor care au ales să salveze vieți, donând sânge în cadrul acestei campanii ajunse la a treia ediție.

Vizionare de film și discuții cu medici specialiști despre avort

În seara zilei de 26 martie, membrii ASCOR și alți câțiva tineri și-au dat întâlnire în Aula Magna a Facultății de Teologie, unde au

vizionat filmul *Unplanned*, care surprinde tulburătoarea poveste a uneia dintre cele mai tinere activiste pentru drepturile femeii și ale planning-ului familial din Statele Unite ale Americii. La finalul întâlnirii, medicul neonatolog Mirela Felderean le-a istorisit tuturor celor prezenți diverse cazuri sau povești cu final fericit sau mai puțin fericit în ceea ce privește avortul, toate acestea întâlnite de-a lungul timpului în cariera sa ca medic.

Serile duhovnicești din timpul Postului Mare

Serile duhovnicești din perioada Postului Mare, adresate studenților, dar și publicului larg, invită și îndrumă spre o adâncire în trăirea spiritualității creștin-ortodoxe, mai ales în perioada de post și de rugăciune. Ciclul serilor duhovnicești din Postul Mare a de-

butat cu o întâlnire de suflet cu Părintele Ieromonah Paisie Borza, care a subliniat, prin intermediul prelegerii sale interdisciplinare intitulată „Postul – de la știință la trăire”, diverse beneficii ale pos-

tului dovedite inclusiv din punct de vedere științific. Următoarea întâlnire, cu o tematică specifică lunii martie, a avut loc joi, 17 martie, cu participarea Părintelui Nicolae Tănase în calitate de conferențiar, și a avut ca titlu cea de-a șasea poruncă a Decalogului: „Să nu ucizi!”.

Cel de-al treilea invitat a fost Preasfințitul Părinte Nichifor Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor. Preasfințitul s-a întâlnit cu tinerii clujeni în Aula Facultății de Teologie miercuri,

23 martie, într-un dialog intitulat „Ferește-te de rău și fă binele!”. Fericitul Ieronim spunea următorul lucru: „Dacă nu urâm răul, nu putem să iubim binele. Ba chiar mai mult, trebuie să facem binele ca să ne ferim de rău. Pacea trebuie căutată, ca să ne ferim de războaie. Căci nu este de ajuns să o căutăm dacă, după ce am găsit pacea care ne părăsise, nu o urmărim pe ea, care covârșește orice minte” (Filipeni 4: 7). Cea de-a patra întâlnire și ultima din luna martie l-a avut ca invitat pe Părintele Dan Popovici, duhovnicul Mănăstirii Someșul Rece și ucenic al Părintelui Ghelasie de la Frăsinei. În cadrul conferinței intitulate „În căutarea libertății pierdute”, Părintele Dan Popovici ne-a dezlegat mai multe dintre profunzimile celei mai adânci taine cu care Dumnezeu l-a înzestrat pe om: Libertatea.

Omagiu pentru ÎPS Bartolomeu

O dată însemnată a lunii care a trecut este cea de 18 martie. În această zi, s-ar fi împlinit 101 de ani de la nașterea Înaltpreasfințitului Părinte și Mitropolit Bartolomeu, la inițiativa căruia, la Cluj-Napoca, a luat ființă Asociația Studenților Creștin-Ortodocși Români. Cu acest prilej, ASCOR Cluj-Napoca a organizat o seară culturală dedicată acestui ierarh de seamă, în cadrul căreia au adus în discuție creația marelui poet, prozator și dramaturg – Bartolomeu Valeriu Anania, dar și biografia sa. Tot în timpul acestei întâlniri au fost vizionate pasaje din binecunoscutul interviu oferit de către ÎPS Bartolomeu Eugeniei Vodă, s-au interpretat la chitară mai multe cântece, printre care și două creații lirice ale lui Valeriu Anania și, de asemenea, au avut loc și câteva quizz-uri interactive care i-au implicat și „provocat” pe toți cei prezenți.

Proiecția celui de-al patrulea episod al filmului documentar Părintele nostru Episcop Vasile Flueraș. Frumusețea și Adevărul Cumințeniei

Tot în amintirea unui alt ierarh al Mitropoliei noastre, care s-a ostentat cu timp și fără de timp pentru ASCOR, dar și pentru toți tinerii clujeni, în luna martie a avut loc proiectarea celui de-al patrulea episod al seriei de interviuri-documentare despre Preasfințitul Părinte Episcop Vasile. Pentru a marca cum se cuvine însemnătatea Praznicului Bunei-vestiri pentru Mitropolia noastră, dar și pentru

chiaririi acesteia – de ieri și de azi –, în seara zilei de 25 martie, la Muzeul Mitropoliei Clujului, într-o atmosferă intimă, a avut loc proiecția în premieră a episodului aniversar cu numărul patru.

Această întâlnire a adus aproape fii duhovnicești, cunoscuți, simpli oameni sau tineri care au avut binecuvântarea de a-l întâlni pe acest blând ierarh. Am avut marea bucurie ca la acest eveniment să fie prezent și Înaltpreasfințitul Părinte și Mitropolit Andrei, care, la începutul întâlnirii, a rostit un scurt cuvânt prin care a evocat personalitatea Episcopului Vasile Someșanul, amintind, de asemenea, și de primele întrevederi între Înaltpreasfinția Sa și PS Vasile.

După cuvântul introductiv al directorul Muzeului Mitropoliei, Paul Ersilian Roșca, respectiv după discursul Înaltpreasfințitului Părinte și Mitropolit Andrei, timp de șaiszeci de minute a rulat episodul cu numărul patru al proiectului intitulat *Părintele nostru Episcop Vasile Flueraș. Frumusețea și Adevărul Cumințeniei*. În cadrul acestuia se pot urmări parcursul biografic al vlădiciei Vasile prin intermediul mărturiilor ÎPS Andrei, ale Protosinghelului Ioan Cojanu și ale Arhimandritului Dumitru Cobzaru, care creionează în mod minunat și pun în valoare personalitatea celui care a fost un Om ce s-a dedicat cu totul aproapelui, fiecărei persoane aflate la nevoie, dar și la bucurie, celălalt fiind mereu mai presus decât propria lui persoană. La finalul proiecției, toți cei prezenți au putut admira noua vitrină organizată cu acest prilej în cadrul Muzeului, vitrină care conține veșmintele arhieresti purtate de către Preasfințitul Vasile la data de 15 august 1998, atunci când, la Nicula, a fost hirotonit în calitate de episcop de către Patriarhul Teoctist, în prezența ÎPS Bartolomeu și a celorlalți membri ai Sfântului Sinod aflați la eveniment.

Acțiuni social-filantropice, culturale și recreative

Pentru a susține strângerea de fonduri pentru Bursa „Sfântul Vasile cel Mare” înființată în memoria activității social-filantropice a Preasfințitului Vasile, în săptămâna 28 martie-1 aprilie, tinerii din cadrul ASCOR s-au întâlnit la demisolul Bisericii Studenților, unde au organizat un atelier de icoane litografiate.

La finalul săptămânii, după ce au deslușit tainele acestei tehnici a „litografierii”, studenții au numărat aproximativ 100 de icoane pe care le-au dat spre vânzare în cea de-a patra duminică a Sfântului și Marelui Post. Tot în cadrul aceleiași săptămâni s-au reluat și obișnuitele întâlniri față față sau sportive cu studenții veniți, după doi ani de pandemie, înapoi în campusurile universitare clujene și nu numai.

Și pentru că nicio jertfă nu rămâne nerăsplătită, mai ales în fața lui Dumnezeu, membrii ASCOR Cluj-Napoca s-au putut bucura în perioada 4-6 martie de un team building organizat special pentru ei, care a avut loc în localitatea Mărișel.

Toți cei prezenți au avut parte de mai multe surprize pregătite de către organizatori, dar și de câteva întâlniri cu persoane dragi sufletului nostru. Astfel, vineri, în cea dintâi zi a weekendului, am avut bucuria de-al avea alături pe Preasfințitul Părinte Benedict Bistrișeanul, care ne-a mărturisit câteva experiențe din tinerețea Preasfinției Sale, urmate și de o serie de sfaturi adresate tinerilor.

Ulterior, Preasfințitul Benedict a putut să afle mai multe detalii despre fiecare participant prezent în acel moment la Mărișel, ascultându-i sumara prezentare. Următoarea zi au avut loc două sesiuni de formare pregătite și prezentate de către un trainer foarte îndrăgit de noi și anume Irina Maria Enea, urmând ca totul să culmineze cu prezența în mijlocul nostru a părintelui nostru îndrumător, Părintele Ciprian Negreanu, care s-a îngrijit de nevoile noastre spirituale și sufletești. Pe lângă activitățile menționate anterior, tinerii s-au mai putut bucura de cântece la chitară, jocuri de societate, discuții libere și chiar de lansarea unor lampioane. Încununarea acestui team building a avut loc duminică, când toți cei prezenți am luat parte la Sfânta Liturghie de la biserica din sat, alături de oamenii din împrejurimi.

Întâlniri ziditoare cu Preasfințitul Benedict Bistrișeanul

Pentru că statornicia și constanța sunt valori extrem de importante pentru un creștin, amintim în final de întâlnirile – devenite deja tradiție – cu Preasfințitul Părinte Benedict din cea de-a treia duminică din lună, dar și cu prilejul altor ocazii – o reală bucurie și hrană duhovnicească pentru orice tânăr sau pentru orice om prezent.

În luna martie, am avut marea binecuvântare de a-l avea alături pe Preasfințitul Benedict atât la cea de-a doua parte a Canonului cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul, cât și în cea de-a treia duminică

că din lună, la Paraclisul Maicii Domnului, la finalul căruia ierarhul nostru a ținut un cuvânt de învățătură și a rostit o rugăciune de binecuvântare a noii mașini a asociației.

Acest vehicul a fost achiziționat prin mila lui Dumnezeu și prin darul, ostenele și jertfa nenumărator oameni, care ne-au fost alături în tot acest timp. Nădăjduim că, la fel ca și până acum, mașina va ajuta la îndeplinirea nevoilor a cât mai multor oameni aflați în diverse situații dificile, sprijinind activitățile social-filantropice ale ASCOR Cluj-Napoca.

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Chemare de seară (Altfel de pocăință)

Teodora Smultea

Mi-e pieptul, Doamne, plin de-adânc
Și-un gol cu ușa-ntredeschisă,
C-un sămbure de făptă-ncolțit, flămând,
Lăsat la vatră, cu lumina stinsă.

N-am pocăința, nici lacrima lui David,
Nici cuvânt de slavă, nici boare-cântare,
Nu căuș din suflet, din paie gătit,
Ci gând nădușalnic, cu Tine-n uitare.

Dar mi-e dorul, Sfinte,-nconjurat în marea-Ți de-Nviere
Și e pocal din care se-nalță-o scară de suspin.
O, de-ai pescui-ntru mine pe Iov cel nou 'nălțat din soare,
Și-ai potopi adânc de leșuri cu foc aprins din spin în spin...

Vino, dar, în bojdeuca risipirii mele,
Pășind cu viața-n crăpătura firii.
Fă-mă iar, potir sfințit de mărgăritare
Și mă prefă-n cuvânt spre altoirea lumii.

Sloboade-mă din zeghe la oftat de seară,
Sădește-mă la umbra Apostolilor Tăi.
Nu c-aș fi vreo nestemată rară,
Ci că Ești: lumină de iubire, har în vâlvățai.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com